

EUROPEJSKIE
UGRUPOWANIE
WSPÓLPRACY TERYTORIALNEJ
EURÓPSKE
ZOSKUPENIE
UZEMNEJ SPOLUPRÁCE

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Mikroprojekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu „Tatry” w ramach Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020

KONSPEKT SZKOLENIOWY

„PRZEPISY PRAWA DOTYCZĄCE PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI INWESTYCJI NA OBSZARACH PRZYGRANICZNYCH POLSKI I SŁOWACJI”

OPRACOWAŁ:

Henryk TOMANEK

 MAŁOPOLSKA

Projekt pt. „Transgraniczne doskonalenie specjalistyczne i zawodowe w EUWT TATRY” realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego w ramach konkursu ofert pod nazwą „Dofinansowanie wkładu własnego do projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych”

Zawartość:

1. PRZEPISY PRAWNE REGULUJĄCE PRZEBIEG PROCESU BUDOWLANEGO.....	3
1.1. Przepisy polskie https://prawo.money.pl/akty-prawne/ujednolicone-akty-prawne/prawo-budowlane/przepisy;ogolne,kategoria,1052.html	3
1.2. Przepisy słowackie	3
2. OGÓLNE ZASADY PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI INWESTYCJI BUDOWLANYCH.....	4
2.1. W Polsce	4
2.2. W Słowacji.....	6
3. WYBRANE DEFINICJE POJĘĆ BUDOWLANYCH	7
3.1. W Polsce	7
3.2. W Słowacji.....	8
4. ZASADY OPISU PRZEDMIOTU REALIZACJI W ŚWIETLE OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA W ZALEŻNOŚCI OD OBOWIĄZUJĄCEJ PROCEDURY REALIZACYJNEJ.	11
4.1. W Polsce	11
4.2. W Słowacji.....	14
5. POZWOLENIE NA BUDOWĘ.....	15
5.1. W Polsce	15
5.2. W Słowacji.....	20
6. ZGŁOSZENIE ROZPOCZĘCIA ROBÓT ZWOLNIONYCH Z POZWOLENIA NA BUDOWĘ ALE WYMAGAJĄCYCH ZGŁOSZENIA,.....	24
6.1. W Polsce	24
6.2. W Słowacji.....	26
7. ZAWIADOMIENIE O TERMINIE ROZPOCZĘCIA ROBÓT REALIZOWANYCH W OPARCIU O POZWOLENIE NA BUDOWĘ.....	26
7.1. W Polsce	26
7.2. W Słowacji.....	28
8. PROCEDURY UZYSKANIA POZWOLENIA NA UŻYTKOWANIE ZADANIA INWESTYCYJNEGO.....	28
8.1. W Polsce	28
9.2 W Słowacji.....	35
9. OBSZAR I OCENA ODDZIAŁYWANIA INWESTYCJI NA ŚRODOWISKO	39
9.1. Strony postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	41
9.2. Decyzje, przed którymi należy uzyskać decyzje środowiskowe	41
9.3. Decyzja środowiskowa – procedura wydawania.....	42
9.4. Procedura w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko	48

1. PRZEPISY PRAWNE REGULUJĄCE PRZEBIEG PROCESU BUDOWLANEGO

1.1. Przepisy polskie <https://prawo.money.pl/akty-prawne/ujednolicone-akty-prawne/prawo-budowlane/przepisy;ogolne,kategoria,1052.html>

USTAWY:

- Ustawa „PRAWO BUDOWLANE” z dnia 7 lipca 1994 r. /z późniejszymi zmianami/ .
- Ustawa „O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM”, z dnia 27 marca 2003 r /z późniejszymi zmianami/
- Ustawa „PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH” z dnia 29 stycznia 2004 r. /z późniejszymi zmianami/
- Ustawa „KODEKS POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO” z dnia 14 czerwca 1960 r. /z późniejszymi zmianami/
- Ustawa ”KODEKS CYWILNY” z dnia 23 kwietnia 1964 r. /z późniejszymi zmianami/.
- Ustawa „PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA” z dnia 27 kwietnia 2001 r. /z późniejszymi zmianami/
- Ustawa „O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO” z dnia 3 października 2008 r. /z późniejszymi zmianami/
- Ustawa „O SZCZEGÓLNYCH ZASADACH PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI INWESTYCJI W ZAKRESIE DRÓG PUBLICZNYCH” z dnia 10 kwietnia 2003r. /z późniejszymi zmianami/

1.2. Przepisy słowackie

- Ustawa „W SPRAWIE URBANISTYKI I PRZEPISÓW BUDOWLANYCH (PRAWO BUDOWLANE)” z 27 kwietnia 1976.r- *wersja czasowa regulacji obowiązująca od 01.01.2016*
<http://www.epi.sk/zz/1976-50>
- Ustawa „O PLANOWANIU PRZESTRZENNYM I PROCEDURACH BUDOWLANYCH” z 3 grudnia 2003r.
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/608/20130101>
- Ustawa „O OCHRONIE PRZYRODY I KRAJOBRAZU” z 25 czerwca 2002r.
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/543/20171101>
- Ustawa „O OCENIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO” z 14. grudnia 2005r.
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20180901>
- Ustawa „O PAŃSTWOWEJ OCHRONIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO” z 5. listopada 2003
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/525/20150801>

- Ustawa „W SPRAWIE PAŃSTWOWEJ ADMINISTRACJI PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO, REGULACJI BUDOWNICTWA I MIESZKALNICTWA ORAZ ZMIAN DO USTAWY NR. 50/1976 COLL. W SPRAWIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I KODEKSU BUDOWLANEGO (USTAWA BUDOWLANA), Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI” - wersja czasowa rozporządzenia obowiązująca od 01.01.2013 <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/608/20130101#poznamy.poznamka-1>

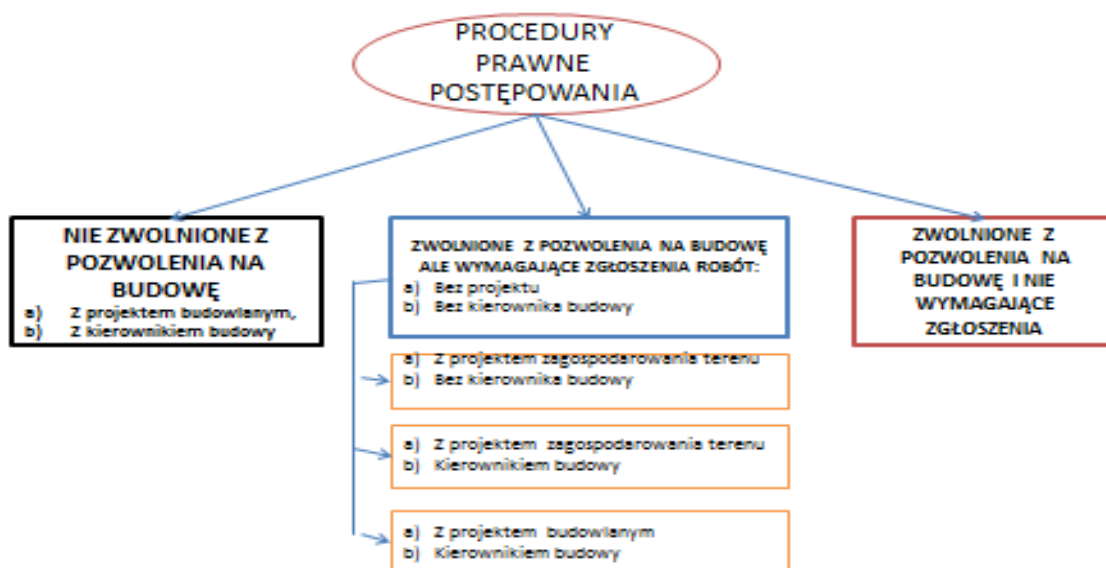
2. OGÓLNE ZASADY PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI INWESTYCJI BUDOWLANYCH

2.1. W Polsce

Podstawowymi obowiązującymi obecnie zasadami w procesie budowlanym, są:

A. Roboty budowlane można rozpocząć jedynie na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę, z wyjątkami określonymi w art. 29 – 31 ustawy Prawo budowlane.

B. Roboty budowlane można rozpocząć posiadając prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.

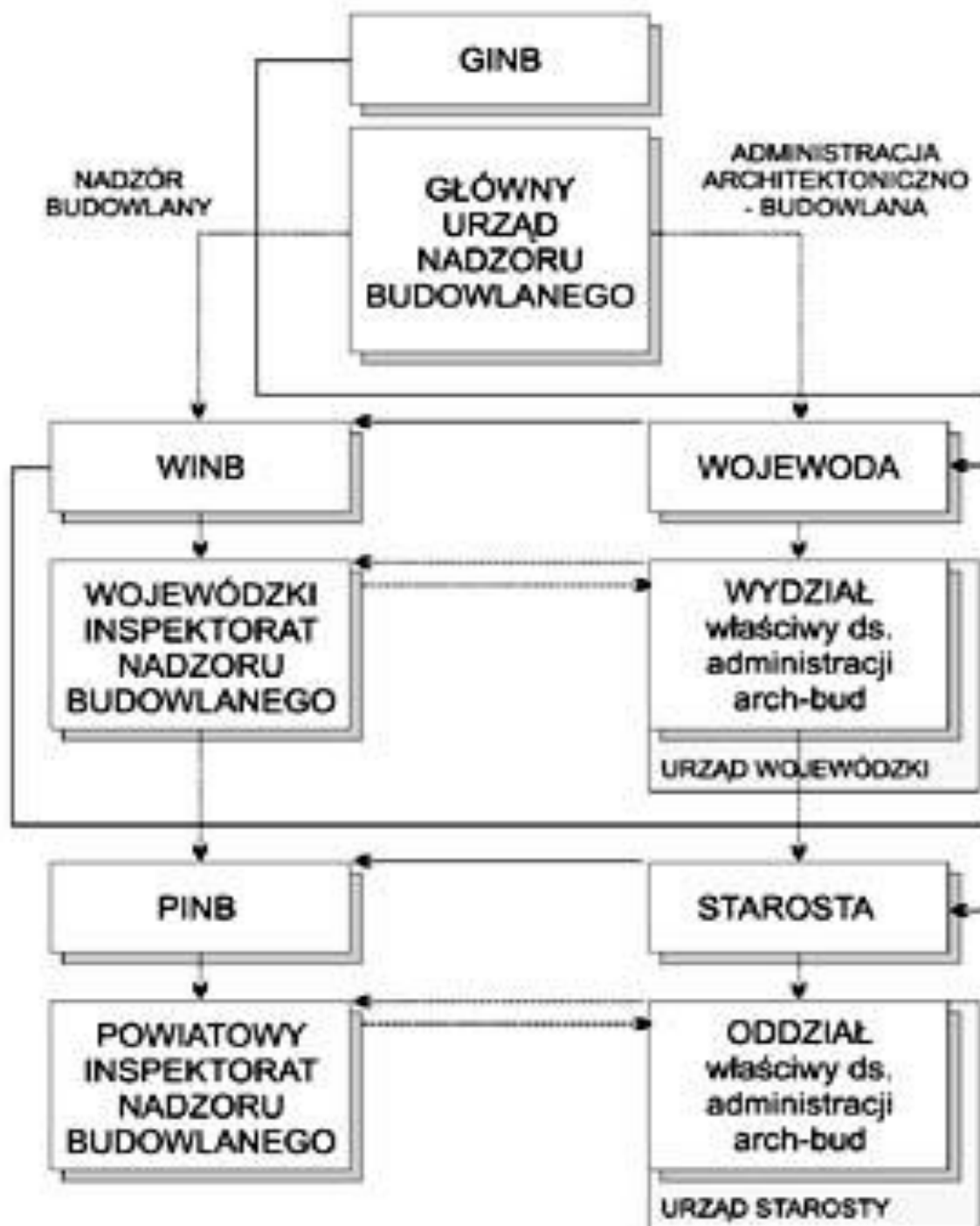
Zgodnie z ustawą **Prawo budowlane** uczestnikami procesu budowlanego, są:

- 1) inwestor;
- 2) projektant;
- 3) inspektor nadzoru inwestorskiego;
- 4) kierownik budowy lub kierownik robót.

Organami administracji rządowej w zakresie inwestycji budowlanych są:

1. Administracja architektoniczno-budowlana,
2. Nadzór budowlany

STRUKTURA ORGANÓW ADMINISTRACJI ARCHITEKTONICZNEJ I NADZORU BUDOWLANEGO

2.2. W Słowacji

Zgodnie z ustawą Ustawa „W SPRAWIE URBANISTYKI I PRZEPISÓW

BUDOWLANYCH (PRAWO BUDOWLANE)” z 27 kwietnia 1976 r- *wersja czasowa regulacji obowiązująca od 01.01.2016.*

Budowa i jej modyfikacja może być wykonywana wyłącznie przez osobę prawną lub osobę fizyczną uprawnioną do wykonywania prac budowlanych zgodnie z przepisami szczególnymi a realizacja budowy jest wykonywana przez konstruktora (kierownika budowy).

Prosta konstrukcja i zmiany mogą być wykonywane dla siebie przez samego inwestora, jeśli odbywa się to pod nadzorem budowlanym.

Do tworzenia prostych budynków i ich zmian [§ 139b ust. (1) b) i c)], małe budynki i ich zmiany wystarczające, jeśli budowniczy zapewni profesjonalne zarządzanie ich realizacją przez osobę, która ma uniwersytecki wykształcenie budowlane lub architektoniczne lub wykształcenie średnie zawodowe budowlane oraz co najmniej trzyletnie doświadczenie w tej dziedzinie (dalej jako „kwalifikowana osoba ”), jeśli on sam nie spełnia powyższych wymagań.

Inwestor jest zobowiązany do zgłoszenia na piśmie wykonania prac budowlanych, budowlanych i konserwacyjnych, o których mowa w § 55 ust. 2 do biura budowy przed ich rozpoczęciem.

Biuro budowlane może ustalić, że zadeklarowane drobne prace budowlane, budowlane lub konserwacyjne mogą być wykonywane tylko na podstawie pozwolenia na budowę.

Kierujący budową może rozpocząć budowę, modyfikacje budynku oraz prace konserwatorskie, wyłącznie na podstawie pisemnego zawiadomienia do urzędu budowlanego, o ile przed ich realizacją urząd nie wniesie sprzeciwu.

W przypadku zgłoszenia pisemnego urząd budowlany załącza zweryfikowany prosty rysunek sytuacyjny, a w przypadku prostego budynku na mocy sekcji 55 Artykuł 2 a) dołącza do pisemnego zgłoszenia certyfikowaną dokumentację projektową.

Inwestor może rozpocząć zgłaszane prace konstrukcyjne, budowlane lub konserwacyjne w ciągu dwóch lat od daty zgłoszenia, chyba że Biuro Budownictwa określi inaczej.

Dzień powiadomienia to dzień, w którym zgłoszenie zostało przekazane do biura budowlanego lub dostarczone do przesłania pocztowego.

Jeśli roboty dotyczą zmian konstrukcyjnych lub prac konserwacyjnych w budynku, który jest zabytkiem, załącznikiem do zawiadomienia musi być opinia historycznego organu zabytków.

Ogłoszenie organu budowlanego nie zastępuje decyzji, opinii, oświadczeń, zgód lub innych środków zainteresowanych organów wymaganych specjalnymi przepisami.

Organ budowlany zawiadamia inwestora w ogłoszeniu, w tym o obowiązku przestrzegania odpowiednich słowackich norm technicznych w zakresie budowy i użytkowania budynku.

Zezwolenie na budowę powinno być złożone przez wykonawcę budynku w biurze budowlanym wraz z dokumentami i wymaganą dokumentacją przygotowaną przez upoważnioną osobę.

Wniosek powinien określać cel i sposób użytkowania budynku, miejsce budowy i przewidywany czas jego zakończenia, a także okres użytkowania obiektu przez określony czas.

Inwestor musi udowodnić, że jest właścicielem gruntu lub że ma inne prawo zgodnie z § 139 ust. (1) tej ustawy, która uprawnia go do wykonania określonych przez niego robót budowlanych.

Inwestor dużej inwestycji, autostrady, drogi ekspresowej lub kolejowej wykazuje, że jest właścicielem gruntu lub że ma inne prawo na mocy artykułu 139 1 przed wydaniem pozwolenia na budowę. Nie dotyczy to sytuacji, gdy fakty te zostały udowodnione w postępowaniu terytorialnym, a ważność decyzji terytorialnej nie uległa zmianie.

W przypadku budowy, nadbudowy lub prac konserwacyjnych na budynku, inwestorem może być osoba prawna lub fizyczna, która jest najemcą budynku, pod warunkiem, że złoży pisemną umowę z właścicielem budynku.

Pozostałe roboty, niż wymienione wyżej, wymagają uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę (*patrz pkt. 6.2*)

(1) **Uczestnikami procedury budowlanej są:**

- a) budowniczy (inwestor),
- b) osoby posiadające prawa własności lub grunty na nich i grunty, w tym sąsiadujące działki i budynki, jeżeli ich prawo własności lub inne prawa do takich gruntów i budynków mogą być bezpośrednio przedmiotem pozwolenia na budowę,
- c) inne osoby, którym ten status podlega specjalnemu rozporządzeniu,
- d) inspektor nadzoru budowlanego lub wykwalifikowana osoba, (kierownik budowy)
- e) projektant w części dotyczącej projektu budowlanego.

3. WYBRANE DEFINICJE POJĘĆ BUDOWLANYCH

3.1. W Polsce

Decyzja o pozwoleniu na budowę - należy przez to rozumieć decyzję administracyjną zezwalającą na rozpoczęcie i prowadzenie budowy lub wykonywanie robót budowlanych innych niż budowa obiektu budowlanego;

Prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane - należy przez to rozumieć tytuł prawny wynikający z prawa:

- własności,
- użytkowania wieczystego,
- zarządu,
- ograniczonego prawa rzeczowego a
- albo stosunku zobowiązaniowego,

przewidującego uprawnienia do wykonywania robót budowlanych;

Prawo to może być jednak ograniczone przez przepisy **prawa miejscowego** (*miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub przy braku mpzp decyzji lokalizacyjnej inwestycji*)

Prawo do wejścia na teren sąsiedniej nieruchomości w celu wykonania robót budowlanych.

Ustawa „Prawo budowlane” ustala w **Art.47** ,że:

„Jeżeli do wykonania prac przygotowawczych lub robót budowlanych jest niezbędne wejście do sąsiedniego budynku, lokalu lub na teren sąsiedniej nieruchomości, inwestor jest obowiązany przed rozpoczęciem robót uzyskać **zgody właściciela sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu (najemcy) na wejście** oraz uzgodnić z nim przewidywany sposób, zakres i terminy korzystania z tych obiektów, a także ewentualną rekompensatę z tego tytułu”.

W razie niezgodnienia warunków, o których mowa wyżej, właściwy organ - na wniosek inwestora - w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, rozstrzyga, w drodze decyzji, o niezbędności wejścia do sąsiedniego budynku, lokalu lub na teren sąsiedniej nieruchomości. W przypadku uznania zasadności wniosku inwestora, właściwy organ określa jednocześnie granice niezbędnej potrzeby oraz warunki korzystania z sąsiedniego budynku, lokalu lub nieruchomości. Inwestor, po zakończeniu robót, o których mowa wyżej, jest obowiązany naprawić szkody powstałe w wyniku korzystania z sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu - na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Zajęcie, na potrzeby budowy, pasa drogowego lub jego części może nastąpić po spełnieniu wymagań określonych w odrębnych przepisach.

Terenie budowy - należy przez to rozumieć przestrzeń, w której prowadzone są roboty budowlane wraz z przestrzenią zajmowaną przez urządzenia zaplecza budowy;

Granice terenu budowy – określone są powierzchnią oraz wysokością i głębokością na której prowadzone są roboty budowlane i zajmowane na elementy zaplecza budowy.

3.2. W Słowacji

Plac budowy jest obszarem, który podczas realizacji budynku jest przeznaczony do prowadzenia budowy, budowy, budowy i transportu oraz innego sprzętu niezbędnego do budowy i lokalizacji terenu; obejmuje działkę budowlaną lub, w razie potrzeby, inne grunty lub ich części i musi:

a) być zabezpieczone przed wjazdem osób zagranicznych do miejsc, w których może wystąpić zagrożenie dla życia lub zdrowia, w tym poprzez całkowite ogrodzenie,

(b) być oznaczone jako miejsce budowy, wskazujące niezbędne dane budowlane i budowlane,

c) mieć wejście i wyjście z lokalnej komunikacji lub z dedykowanej komunikacji w celu dostarczenia wyrobów budowlanych, gleby i odpadów budowlanych oraz dostępu do pojazdów medycznych i pojazdów przeciwpożarowych, które muszą zostać oczyszczone,

(d) umożliwiają bezpieczne montowanie wyrobów budowlanych i mechanizmów

budowlanych oraz lokalizację wyposażenia zakładu,

(f) mają bezpieczne unieszkodliwianie lub unieszkodliwianie odpadów,

(g) posiadają niezbędny sprzęt do przeprowadzenia prac budowlanych i pobytu osób wykonujących prace,

h) być ustanowione i eksploatowane w sposób zapewniający ochronę zdrowia ludzkiego na terenie i jego otoczeniu, a także ochronę środowiska zgodnie z przepisami szczególnymi.

W przypadku placu budowy na terenie zabudowanym, placu budowy lub dużego placu budowy o innej konstrukcji inżynierskiej, władze budowlane mogą odstąpić od pewnych wymagań budowlanych zgodnie z ust. 3 pozwolenia na budowę.

Podział obiektów

(1) Obiekty budowlane są podzielone na:

konstrukcje budowlane (budynki) i budownictwo inżynierskie zgodnie z ich budową i przeznaczeniem.

(2) Budynki są przestrzennie skoncentrowanymi zadaszonymi obiektami, w tym podziemnymi, które są technicznie odpowiednie do budowy i przeznaczone do ochrony ludzi, zwierząt lub rzeczy; nie mają ścian, ale muszą mieć dach. Z założenia są one podzielone na budynki mieszkalne i budynki niemieszkalne.

(3) Struktury inżynierskie to

a) autostrad, dróg, dróg lokalnych i specjalnych, nabrzeży, chodników i odkrytych parkingów,

(b) kolej, kolejka linowa i inne pasy,

(c) pasy startowe, pasy startowe i pasy startowe lotnisk,

(d) mosty, nadbudówki, tunele, wejścia i przejścia podziemne,

(e) porty, splawne kanały i komory, budowle, tamy i tamy, systemy nawadniające i melioracyjne, stawy,

f) dalekosiężne rurociągi naftowe i gazociągi, lokalna dystrybucja gazu,

g) zdalna i lokalna dystrybucja wody lub pary, stacje uzdatniania wody, lokalne oczyszczalnie ścieków i oczyszczalnie ścieków,

h) zdalne i lokalne sieci i linie łączności elektronicznej, maszty telekomunikacyjne, stacje transformacji,

i) zdalna i lokalna dystrybucja energii elektrycznej, słupy, stacje transformatorowe, sieci telewizji kablowej,

(j) urządzenia wydobywcze i wydobywcze,

- (k) budowa urządzeń energetycznych, spalarni gazu i odpadów,
- l) budowa obróbki i usuwania materiału jądrowego i odpadów promieniotwórczych
- (m) budowa zakładów chemicznych, rafinerii i koksowni,
- n) budynki przemysłu ciężkiego, takie jak wielkie piece, młyny i odlewnie,
- o) na zewnątrz boiska sportowe, samochodowe, motocyklowe i rowerowe ścieżki, pola golfowe, trasy narciarskie i wyciągi.
- p) parki rozrywkowe i rekreacyjne, ogrody zoologiczne i botaniczne,
- r) struktury reklamowe,
- (s) inne prace inżynierskie, takie jak składowiska.

Budynki mieszkalne

(1) Budynki mieszkalne są budynkami, których co najmniej połowa powierzchni jest przeznaczona na mieszkania. Są budynki mieszkalne

- a) budynki mieszkalne,
- b) domy rodzinne,
- (c) inne budynki mieszkalne, takie jak domy dziecka, domy studenckie, domy spokojnej starości i schroniska dla bezdomnych.

(2) **Blok mieszkalny** to budynek mieszkalny składający się z czterech lub więcej apartamentów ze wspólnym głównym wejściem z publicznej komunikacji.

(3) **Dom rodzinny** jest budynkiem przeznaczonym głównie na mieszkania rodzinne z osobnym wejściem z komunikacji publicznej, który ma co najwyżej trzy apartamenty, dwa nadziemne i poddasze.

(4) **Apartament** jest salonem lub zestawem salonów z akcesoriami umieszczonymi w funkcjonalnej jednostce z własnym zamknięciem, przeznaczonej do stałego zamieszkania.

(5) **Pokój dzienny** to pomieszczenie spełniające warunki stałego budownictwa poprzez jego konstrukcję i wyposażenie.

(6) **Mieszkania** do celów niniejszej ustawy są pomieszczeniami spełniającymi funkcje komunikacyjne, ekonomiczne lub higieniczne mieszkania.

(1) **Budynki niemieszkalne** to budynki, w których ponad połowa ich powierzchni użytkowej jest wykorzystywana do celów niemieszkalnych. Budynki niemieszkalne należą

- a) hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty noclegowe na krótkie pobyty,
- (b) budynki administracji, administracji i zarządzania, dla banków i urzędów pocztowych,

- (c) budynki handlu i usług, w tym serwis samochodów i stacje paliw,
- d) budynki i stacje transportowe i telekomunikacyjne, hangary, namioty, garaże i kryte parkingi,
- (e) budynki przemysłowe i magazyny, cysterny i moc,
- (f) budynki dla kultury i rozrywki, dla muzeów, bibliotek i galerii,
- (g) budynki dla edukacji, edukacji i badań,
- (h) szpitale, placówki medyczne i socjalne,
- (i) budynki kryte dla sportu,
- (j) budynki rolnicze i magazyny, osiedla i maszty,
- (k) budynki i miejsca działalności religijnej, krematoria i cmentarze,
- (l) zabytki kultury, które nie są budynkami mieszkalnymi,
- (m) inne budynki niemieszkalne, takie jak obiekty korygujące lub koszary.

(2) Jeżeli budynki są przeznaczone do różnych celów, powinny być rozróżniane zgodnie z głównym celem, dla którego zlokalizowana jest największa część powierzchni użytkowej.

(3) W przypadku gdy część budynku niemieszkalnego jest wykorzystywana na cele mieszkalne, ta część wymogu dotyczącego budynków mieszkalnych ma zastosowanie.

4. ZASADY OPISU PRZEDMIOTU REALIZACJI W ŚWIETLE OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA W ZALEŻNOŚCI OD OBOWIĄZUJĄCEJ PROCEDURY REALIZACYJNEJ.

4.1. W Polsce

Zgodnie z ustatkowaniem Prawo budowlane opis zadania inwestycyjnego zależy od rodzaju procedury realizacyjnej przedstawionej w pkt. 2 niniejszego opracowania.

AI Dla zadań zwolnionych z pozwolenia na budowę ale wymagających zgłoszenia, w zgłoszeniu należy określić:

- rodzaj,
- zakres
- sposób wykonywania robót budowlanych
- oraz termin ich rozpoczęcia.

Do zgłoszenia należy dołączyć:

- oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane,,
- oraz, w zależności od potrzeb, odpowiednie szkice lub rysunki,

- a także pozwolenia, uzgodnienia i opinie wymagane odrębnymi przepisami.

W razie konieczności uzupełnienia zgłoszenia właściwy organ nakłada, w drodze postanowienia, na zgłaszającego obowiązek uzupełnienia, w określonym terminie, brakujących dokumentów, a w przypadku ich nieuzupełnienia - wnosi sprzeciw, w drodze decyzji.

Do zgłoszenia budowy:

- budowy instalacji gazowej, zbiornikowej na gaz płynny z pojedynczym zbiornikiem o pojemności do 7 m³, przeznaczonych do zasilania instalacji gazowych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych,
- obiektów małej architektury w miejscach publicznych,
- przyłączy: elektroenergetycznych, wodociągowych, kanalizacyjnych, gazowych, ciepłych i telekomunikacyjnych
- instalacji zbiornikowych na gaz płynny z pojedynczym zbiornikiem o pojemności do 7 m³, przeznaczonych do zasilania instalacji gazowych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych;

należy ponadto dołączyć:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu wraz z opisem technicznym wykonany przez projektanta posiadającego odpowiednie uprawnienia budowlane.

Projekt zagospodarowania działki lub terenu, w przypadku budowy instalacji gazowej, zbiornikowej na gaz płynny z pojedynczym zbiornikiem o pojemności do 7 m³, powinien być uzgodniony z podmiotem właściwym do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych.

W zgłoszeniu przebudowy drogi w transeuropejskiej sieci drogowej należy ponadto przedstawić:

- 1) wynik audytu bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 24l ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
- 2) uzasadnienie zarządcy drogi, o którym mowa w art. 24l ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.

Do zgłoszenia budowy:

- a) wolno stojących budynków mieszkalnych jednorodzinnych, których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane,
- b) wolno stojących parterowych budynków stacji transformatorowych i kontenerowych stacji transformatorowych o powierzchni zabudowy do 35 m²;
- c) sieci:

- a) elektroenergetycznych obejmujących napięcie znamionowe nie wyższe niż 1 kV,
- b) wodociągowych,
- c) kanalizacyjnych,
- d) ciepłych,
- e) telekomunikacyjnych;

należy dołączyć

1) cztery egzemplarze projektu budowlanego wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami wymaganymi przepisami szczególnymi oraz zaświadczeniem, o którym mowa w art. 12 ust. 7, aktualnym na dzień opracowania projektu; nie dotyczy to uzgodnienia i opiniowania przeprowadzanego w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000;

2) oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;

3) decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

3a) pozwolenie, o którym mowa w art. 23 i art. 23a ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, jeżeli jest ono wymagane;

4) w przypadku obiektów zakładów górniczych oraz obiektów usytuowanych na terenach zamkniętych i terenach, o których mowa w art. 82 ust. 3 pkt 1, postanowienie o uzgodnieniu z organem administracji architektoniczno-budowlanej, o którym mowa w art. 82 ust. 2, projektowanych rozwiązań w zakresie:

a) linii zabudowy oraz elewacji obiektów budowlanych projektowanych od strony dróg, ulic, placów i innych miejsc publicznych,

b) przebiegu i charakterystyki technicznej dróg, linii komunikacyjnych oraz sieci uzbrojenia terenu, wyprowadzonych poza granice terenu zamkniętego, portów morskich i przystani morskich, a także połączeń tych obiektów do sieci użytku publicznego;

B/ Dla zadań nie zwolnionych z pozwolenia na budowę

Opis zadania inwestycyjnego powinien być wykonany przy pomocy:

- Projektu budowlanego
- Informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (*ale tylko w określonych przypadkach*)

C/ Dla zadań realizowanych w ramach zamówień publicznych nie zwolnionych z pozwolenia na budowę

Opisuje się przedmiot zamówienia na roboty budowlane za pomocą:

- **dokumentacji projektowej**
- oraz
- **specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych.**

Zakres dokumentacji projektowej ustala zamawiający biorąc pod uwagę tryb udzielenia zamówienia oraz wymagania dotyczące postępowania poprzedzającego rozpoczęcie robót budowlanych wynikające z ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.).

- **Dokumentacja projektowa**, służąca do opisu przedmiotu zamówienia na wykonanie robót budowlanych, dla których jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę, składa się w szczególności z:
  - **projektu budowlanego** w zakresie uwzględniającym specyfikę robót budowlanych;
  - **projektów wykonawczych**, w zakresie uzupełniającym i uszczegóławiającym projekt budowlany;
  - **przedmiaru robót**, zawierającego zestawienie przewidzianych do wykonania robót;
  - **informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia**, w przypadkach gdy jej opracowanie jest wymagane na podstawie odrębnych przepisów.
- **Specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót**

Jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, zamawiający opisuje przedmiot zamówienia za pomocą **programu funkcjonalno-użytkowego**.

Program funkcjonalno-użytkowy obejmuje opis zadania budowlanego, w którym podaje się przeznaczenie ukończonych robót budowlanych oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne.

4.2. W Słowacji

A/ Dla zadań zwolnionych z pozwolenia na budowę ale wymagających zgłoszenia, w zgłoszeniu należy:

- Prosty rysunek sytuacyjny;
- Dokumenty zawierające szczegóły dotyczące wniosku o pozwolenie na budowę i dokumentację projektową

B/ Dla zadań nie zwolnionych z pozwolenia na budowę

Opis zadania inwestycyjnego powinien być wykonany przy pomocy:

- Projektu budowlanego

C/ Dla zadań realizowanych w ramach zamówień publicznych nie zwolnionych z pozwolenia na budowę

- Brak jednoznacznego określenia w aktach prawnych ??

5. POZWOLENIE NA BUDOWĘ

5.1. W Polsce

Art. 32. 1. Pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego może być wydane po uprzednim:

- 1) przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jeżeli jest ona wymagana przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) uzyskaniu przez inwestora, wymaganych przepisami szczególnymi, pozwoleń, uzgodnień lub opinii innych organów;
- 3) wyrażeniu zgody przez ministra właściwego do spraw energii – w przypadku budowy gazociągu przesyłowego, gazociągu o zasięgu krajowym lub jeżeli budowa ta wynika z umów międzynarodowych.

1a. Minister właściwy do spraw energii wyraża zgodę, o której mowa w ust. 1 pkt 3, po uzyskaniu opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, jeżeli budowa gazociągu przesyłowego nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrażenie zgody następuje w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku. Niezajęcie przez organ stanowiska w tym terminie uznaje się za wyrażenie zgody.

2. Uzgodnienie, wyrażenie zgody lub opinii, o których mowa w ust. 1 pkt 2, powinny nastąpić w terminie 14 dni od dnia przedstawienia proponowanych rozwiązań. Niezajęcie przez organ stanowiska w tym terminie uznaje się jako brak zastrzeżeń do przedstawionych rozwiązań.

3. Przepis ust. 2 nie dotyczy przypadków, w których stanowisko powinno być wyrażone w drodze decyzji, oraz uzgodnienia i opiniowania przeprowadzanego w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

4. Pozwolenie na budowę może być wydane wyłącznie temu, kto:

- 1) złożył wniosek w tej sprawie w okresie ważności decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

1a) złożył wniosek w tej sprawie w okresie ważności pozwoleń, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 26 ust. 1, oraz decyzji, o której mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 2145 oraz z 2017 r. poz. 32, 60 i 785), jeżeli są one wymagane;

2) złożył oświadczenie, pod rygorem odpowiedzialności karnej, o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.

4a. Nie wydaje się pozwolenia na budowę w przypadku rozpoczęcia robót budowlanych z naruszeniem przepisu art. 28 ust. 1. (bez pozwolenia na budowę)

Art. 33. 1. Pozwolenie na budowę dotyczy całego zamierzenia budowlanego. W przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem. Jeżeli pozwolenie na budowę dotyczy wybranych obiektów lub zespołu obiektów, inwestor jest obowiązany przedstawić projekt zagospodarowania działki lub terenu, o którym mowa w art. 34 ust. 3 pkt 1, dla całego zamierzenia budowlanego.

2. Do wniosku o pozwolenie na budowę należy dołączyć:

1) cztery egzemplarze projektu budowlanego wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami wymaganymi przepisami szczególnymi oraz zaświadczeniem, o którym mowa w art. 12 ust. 7, aktualnym na dzień opracowania projektu; nie dotyczy to uzgodnienia i opiniowania przeprowadzanego w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000;

2) oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;

3) decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

3a) pozwolenia, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 26 ust. 1, oraz decyzję, o której mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, jeżeli są one wymagane;

4) w przypadku obiektów zakładów górniczych oraz obiektów usytuowanych na terenach zamkniętych i terenach, o których mowa w art. 82 ust. 3 pkt 1, postanowienie o uzgodnieniu z organem administracji architektoniczno-budowlanej, o którym mowa w art. 82 ust. 2, projektowanych rozwiązań w zakresie:

a) linii zabudowy oraz elewacji obiektów budowlanych projektowanych od strony dróg, ulic, placów i innych miejsc publicznych,

b) przebiegu i charakterystyki technicznej dróg, linii komunikacyjnych oraz sieci uzbrojenia terenu, wyprowadzonych poza granice terenu zamkniętego, portów morskich i przystani morskich, a także połączeń tych obiektów do sieci użytku publicznego;

5) (uchylony)

6) (uchylony)

7) w przypadku drogi w transeuropejskiej sieci drogowej:

a) wynik audytu bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 24l ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,

b) uzasadnienie zarządcy drogi, o którym mowa w art. 24l ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;

8) umowę urbanistyczną, jeżeli jej zawarcie jest wymagane zgodnie z miejscowym planem rewitalizacji.

2a. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 2 pkt 4, nie przysługuje zażalenie.

3. Do wniosku o pozwolenie na budowę obiektów budowlanych:

1) których wykonanie lub użytkowanie może stwarzać poważne zagrożenie dla użytkowników, takich jak: obiekty energetyki jądrowej, rafinerie, zakłady chemiczne, zapory wodne lub

2) których projekty budowlane zawierają nowe, niesprawdzone w krajowej praktyce, rozwiązania techniczne, nieznajdujące podstaw w przepisach i Polskich Normach,

należy dołączyć specjalistyczną opinię wydaną przez osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną wskazaną przez właściwego ministra.

Art. 34. 1. Projekt budowlany powinien spełniać wymagania określone w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, lub w pozwoleniach, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 26 ust. 1, oraz decyzji, o której mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, jeżeli są one wymagane.

2. Zakres i treść projektu budowlanego powinny być dostosowane do specyfiki i charakteru obiektu oraz stopnia skomplikowania robót budowlanych.

3. Projekt budowlany powinien zawierać:

1) projekt zagospodarowania działki lub terenu, sporządzony na aktualnej mapie, obejmujący: określenie granic działki lub terenu, usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, sieci uzbrojenia terenu,

sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków, układ komunikacyjny i układ zieleni, ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;

2) projekt architektoniczno-budowlany, określający funkcję, formę i konstrukcję obiektu budowlanego, jego charakterystykę energetyczną i ekologiczną oraz proponowane niezbędne rozwiązania techniczne, a także materiałowe, ukazujące zasady nawiązania do otoczenia, a w stosunku do obiektów budowlanych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4 – również opis dostępności dla osób niepełnosprawnych;

3) stosownie do potrzeb – w przypadku drogi krajowej lub wojewódzkiej, oświadczenie właściwego zarządcy drogi o możliwości połączenia działki z drogą, zgodnie z przepisami o drogach publicznych;

4) w zależności od potrzeb, wyniki badań geologiczno-inżynierskich oraz geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;

5) informację o obszarze oddziaływania obiektu.

3a. Przepisu ust. 3 pkt 1 nie stosuje się do projektu budowlanego przebudowy lub montażu obiektu budowlanego, jeżeli, zgodnie z przepisami o zagospodarowaniu przestrzennym, nie jest wymagane ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

3b. Przepisu ust. 3 pkt 2 nie stosuje się do projektu budowlanego budowy lub przebudowy urządzeń budowlanych bądź podziemnych sieci uzbrojenia terenu, jeżeli całość problematyki może być przedstawiona w projekcie zagospodarowania działki lub terenu.

4. Projekt budowlany podlega zatwierdzeniu w decyzji o pozwoleniu na budowę.

4a. Zatwierdzeniu podlegają cztery egzemplarze projektu budowlanego, z których dwa egzemplarze przeznaczone są dla inwestora, jeden egzemplarz dla organu zatwierdzającego projekt oraz jeden egzemplarz dla właściwego organu nadzoru budowlanego.

5. Inwestor, spełniający warunki do uzyskania pozwolenia na budowę, może żądać wydania odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego, poprzedzającej wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę. Decyzja jest ważna przez czas w niej oznaczony, jednak nie dłużej niż rok.

Art. 35. 1. Przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego organ administracji architektoniczno-budowlanej sprawdza:

1) zgodność projektu budowlanego z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i innymi aktami prawa miejscowego albo

decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w przypadku braku miejscowego planu, a także wymaganiami ochrony środowiska, w szczególności określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, o której mowa w art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

2) zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi;

3) kompletność projektu budowlanego i posiadanie wymaganych opinii, uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń oraz informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, o której mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1b, oraz zaświadczenia, o którym mowa w art. 12 ust. 7;

4) wykonanie – w przypadku obowiązku sprawdzenia projektu, o którym mowa w art. 20 ust. 2, także sprawdzenie projektu – przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia budowlane i legitymującą się aktualnym na dzień opracowania projektu – lub jego sprawdzenia – zaświadczeniem, o którym mowa w art. 12 ust. 7;

3. W razie stwierdzenia naruszeń, w zakresie określonym w ust. 1, organ administracji architektoniczno-budowlanej nakłada postanowieniem obowiązek usunięcia wskazanych nieprawidłowości, określając termin ich usunięcia, a po jego bezskutecznym upływie wydaje decyzję o odmowie zatwierdzenia projektu i udzielenia pozwolenia na budowę.

4. W razie spełnienia wymagań określonych w ust. 1 oraz w art. 32 ust. 4, organ administracji architektoniczno-budowlanej nie może odmówić wydania decyzji o pozwoleniu na budowę.

5. Organ administracji architektoniczno-budowlanej wydaje decyzję o odmowie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia pozwolenia na budowę, jeżeli na terenie, którego dotyczy projekt zagospodarowania działki lub terenu, znajduje się obiekt budowlany, w stosunku do którego orzeczono nakaz rozbiórki.

Art. 36a. 1. Istotne odstępianie od zatwierdzonego projektu budowlanego lub innych warunków pozwolenia na budowę jest dopuszczalne jedynie po uzyskaniu decyzji o zmianie pozwolenia na budowę wydanej przez organ administracji architektoniczno-budowlanej.

1a. Istotne odstępianie od projektu budowlanego złożonego wraz ze zgłoszeniem budowy, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1a, 2b i 19a, lub przebudowy, o której mowa w art. 29 ust. 2 pkt 1b, wobec którego organ administracji architektoniczno-budowlanej nie wniósł sprzeciwu, jest dopuszczalne jedynie po uzyskaniu decyzji o pozwoleniu na budowę dotyczącej całego zamierzenia budowlanego.

Art. 37. 1. Decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa, jeżeli budowa nie została rozpoczęta przed upływem 3 lat od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna lub budowa została przerwana na czas dłuższy niż 3 lata.

5.2. W Słowacji

Wniosek o **pozwolenie na budowę** składa się dla

- a) oddzielnego budynku lub jego przebudowę,
- b) zespołu budynków, w tym instalacji na placu budowy,
- c) pojedynczych budynków zespołu budynków, o których mowa w lit. b), jeżeli po zakończeniu ich użytkowania można je wyodrębnić,
- d) warunkowe transfery sieci i wyposażenia technicznego.

Organ budowlany może powiadomić inwestora, że wykona procedurę budowlaną dopiero po rozszerzeniu wniosku o dalszą budowę lub do całego zespołu budynków [§ 62 ust. (1) b) ac)].

Kopia wniosku o pozwolenie na budowę dotyczącego budowy, w odniesieniu do której ocena wpływu lub procedura sprawdzająca została przeprowadzona na podstawie specjalnego rozporządzenia, bez załączników, jest publikowana przez Urząd Budownictwa niezwłocznie na swojej oficjalnej tablicy i na swojej stronie internetowej. Jeżeli publikacja na stronie internetowej nie jest możliwa, biuro budowlane opublikuje ją tylko na oficjalnej tablicy.

Kopia wniosku o pozwolenie na budowę musi być opublikowana na czas trwania postępowania aż do ostatecznego zakończenia. Publikacja musi zawierać, oprócz kopii wniosku o pozwolenie na budowę, szczegóły dotyczące wydania ostatecznej decyzji wydanej w postępowaniu poszukiwawczym oraz ostateczną opinię na stronie internetowej organu, który wydał ją w momencie jej wydania.

Postępowanie budowlane

1) Jeżeli wniosek o pozwolenie na budowę, w szczególności, dokumentacja nie stanowią wystarczającej podstawy do oceny proponowanej budowy i utrzymanie na nim lub jeśli dokumentacja nie spełniają warunki decyzji przestrzennych skłania biurowcu właściciela budynku, aby zażądać w rozsądnym czasie, lub czynią to powiedział zgodne z warunkami decyzji o warunkach zabudowy i ostrzega go, że postępowanie cywilne inaczej zatrzymana.

2) Biuro konstrukcyjne wstrzyma procedurę budowlaną, jeżeli wykonawca

- a) nie przedłożył dokumentacji sporządzonej przez upoważnioną osobę,
- b) nie udowodniło wymaganych elementów wniosku o pozwolenie na budowę zgodnie z § 58 ust. 2 do 4,
- c) nie dopełniło wniosku w terminie określonym w ust. 1,
- d) nie złożył przedłożonej dokumentacji zgodnie z warunkami decyzji terytorialnej,

- e) cofnął wniosek o pozwolenie na budowę,
- f) rozpoczęło budowę przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.

3) Biuro budownictwa ogłasza rozpoczęcie procedury budowlanej zainteresowanym władzom, wszystkim znanym uczestnikom i zarządza przesłuchanie ustne związane z lokalnym sondażem. Jednocześnie ostrzega ich, że mogą zgłosić zastrzeżenia najpóźniej podczas ustnego przesłuchania, w przeciwnym razie nie będą ich brać pod uwagę. Uwagi i zastrzeżenia, które zostały lub mogły być użyte w postępowaniu terytorialnym lub przy omawianiu planu zagospodarowania przestrzennego strefy, nie są brane pod uwagę. Biuro Budownictwa ogłosi rozpoczęcie budowy w terminie 7 dni od daty zakończenia wniosku o pozwolenie na budowę.

4) Władze lokalne mogą zrezygnować z lokalnego dochodzenia, a nawet z ustnego przesłuchania, jeżeli stosunki budowlane są dobrze znane, a wniosek zapewnia wystarczające tło dla oceny proponowanej konstrukcji.

5) Organ budowlany zawiadamia uczestników o rozpoczęciu procesu budowy co najmniej 7 dni roboczych przed lokalnym zapytaniem lub przesłuchaniem ustnym. Jeżeli biuro budowlane nie wygłosi przesłuchania ustnego, określi, kiedy strony mogą wnieść sprzeciw i ostrzec ich, że późniejsze zastrzeżenia są niewłaściwe.

6) W przypadku konstrukcji liniowych lub, w stosownych przypadkach, w szczególności na budowach dużych, budowach z dużą liczbą stron biurowiec zawiadamia strony o wszczęciu postępowania budowlanego zawiadomienia publicznej co najmniej na 15 dni przed lokalnymi postępowania poszukiwawczego lub doustnych, a jeśli nie odbyła się rozprawa, przed upływem okresu określonego w ustępie 3.

7) Podczas budowy obiektu jądrowego lub budynków o szczególnym znaczeniu i innych ważnych obiektów organ zawiadamia strony o wszczęciu postępowania Budowa publicznego wyprzedzeniem co najmniej 15 dni przed lokalnymi postępowania poszukiwawczego lub doustnych, a jeśli nie odbyła się rozprawa przed upływem w ustępie 3.

8) Organ budowlany powiadamia o tym zainteresowane organy indywidualnie. Organ te są zobowiązane do przedstawienia swojego stanowiska w tym samym terminie, w którym ich strony mogą wyrazić sprzeciw. Jeżeli jeden z organów administracji państwowej wymaga odpowiedniej oceny przez dłuższy okres, urząd budowlany, na wniosek, przedłuży okres przed jego wygaśnięciem. Jeżeli dany organ nie wyda opinii na temat dozwolonej budowy w określonym lub przedłużonym terminie, uznaje się, że zgadza się na budowę w związku z realizowanymi interesami.

W postępowaniu budowlanym urząd budowlany bada w szczególności:

- a) czy dossier spełnia warunki zatrzymania określone w planie zagospodarowania przestrzennego strefy lub w warunkach decyzji,
- b) czy dossier spełnia wymogi związane z interesem publicznym, w szczególności z ochroną środowiska, ochroną zdrowia i życia ludzi oraz czy jest zgodne z ogólnymi wymogami technicznymi dotyczącymi konstrukcji

określonymi w niniejszej ustawie i w przepisach szczególnych,[4a](#))

c) czy zapewniona jest złożoność i gładkość konstrukcji, czy jest to terminowa budowa technicznego, cywilnego lub innego sprzętu niezbędnego do właściwego użytkowania,

d) czy budowa zostanie wykonana przez osobę upoważnioną do wykonywania robót, czy też sam wykonawca wykona konstrukcję, czy nadzór budowlany zapewnia nadzór budowlany lub wykwalifikowana osoba; jeżeli wykonawca zostanie wyznaczony w procedurze wyboru, wykonawca zawiadamia wykonawcę budowy do urzędu budowlanego w terminie piętnastu dni od zakończenia procedury wyboru,

e) czy nowy budynek lub generalny remont istniejącego budynku w zakresie warunków technicznych, funkcjonalnych i ekonomicznych budynków zaprojektowanych przy użyciu odpowiednich struktur budowlanych, o wysokiej efektywności systemów alternatywnych źródeł energii oparte na energii odnawialnej systemów monitoringu i automatyzacji, kontroli i.

Jeżeli budynek ma być używany jako urząd, władze budowlane zbadają z punktu widzenia, o którym mowa w ust. (b) skutki przyszłych operacji; techniczno-ekonomiczny poziom projektu sprzętu technologicznego nie jest badany.

Biuro konstrukcyjne zapewnia opinie zainteresowanych organów, ich wzajemną zgodność i dokonuje oceny uwag i zastrzeżeń stron.

W przypadku przeprowadzenia lub wykorzystanie budynków mogłyby zagrażać interesom publicznym chronione przez ustawy oraz przepisach szczególnych lub w sposób nieuzasadniony ograniczać ani grozić praw i słusznym interesom stron w większym stopniu niż przewidywano w rozwoju, budowanie aplikacji biurowych o pozwolenie na budowę zostanie odrzucony.

Dokumentacja budynków prostych i małych będzie również badana przez Biuro Budownictwa w interesie organów administracji państwowej na mocy szczególnych przepisów, w szczególności jeżeli ogólne wymagania techniczne dotyczące konstrukcji wydane na podstawie niniejszej ustawy lub innych przepisów są wystarczające do oceny.

Urząd budowlany zawiadamia zainteresowane władze o rozpoczęciu procedury budowlanej; te władze mogą zastrzec ocenę, ale są zobowiązane do przedstawienia swojego stanowiska najpóźniej na rozprawie lub w terminie określonym w § 61 ust. 3 i 5.

Jeżeli pozwolenie na budowę dotyczy budynków w odniesieniu do których przeprowadzono ocenę oddziaływania lub postępowania sprawdzającego w ramach specjalnego rozporządzenia, musi zawierać informacje o decyzjach wydanych w procesie przesiewania i ostatecznej opinii, gdy wydane. Nie ma to

zastosowania, jeżeli po ważności decyzji terytorialnej nie nastąpiła żadna zmiana w ocenie proponowanego działania.

Należy zapewnić obowiązkowe warunki wykonania konstrukcji, jeżeli takie istnieją

- a)** lokalizacja budynku na terenie w przypadku wspólnej procedury lokalizacji budynku z procedurą budowlaną,
- (b)** ochrony interesu publicznego, w szczególności zdrowia ludzkiego i środowiska,
- (c)** zgodność z odpowiednimi przepisami technicznymi, dostęp i użytkowanie budynku przez osoby o ograniczonej możliwości poruszania się i orientacji,
- (d)** termin zakończenia prac,
- e)** spełnienie przez dane władze wymogów określonych w wiążących opiniach zgodnie z art. 140b, chyba że są one rozstrzygane decyzjami administracyjnymi lub, w stosownych przypadkach, właścicielami publicznych sieci urządzeń transportowych i urządzeń do przyłączania do takich sieci,
- (f)** inspektor nadzoru budowlanego lub wykwalifikowana osoba, jeżeli budynek jest samo-
- g)** zastosowanie odpowiednich produktów budowlanych,
- h)** obowiązek powiadomienia o rozpoczęciu budowy.

W wiążących warunkach wykonania konstrukcji, należy określić, co następuje:

- a)** przedłożenie bardziej szczegółowej dokumentacji przed rozpoczęciem robót, niezbędnej do sprawdzenia zgodności z warunkami ustanowionymi dla budowy,
- b)** powiadomienie o określonym etapie budowy w celu wykonywania nadzoru budowlanego,
- c)** składanie dokumentów, opinii ekspertów, pomiarów i ocen,
- (d)** bardziej szczegółowe wymagania dotyczące wykonania robót, w szczególności pod względem złożoności i płynności, połączenia z sieciami i urządzeniami technicznymi, infrastrukturą, usuwaniem wód powierzchniowych, zmianami w środowisku budowlanym oraz warunkami zachowania lub relokacji zieleni,
- (e)** określenie niezbędnego rozmiaru działek, które będą stanowić część terenu,
- f)** szczegóły dotyczące środków na sąsiednich gruntach lub na terenie, zgodnie z § 135,
- g)** opracowanie obliczeń statycznych dla budownictwa,
- h)** powiadomienie o nazwie (nazwisku) i adresie (adresach) wykonawcy budynku, jeżeli zostało to określone w procedurze wyboru [§ 62 ust. (1) d)];
- (i)** zwolnienie z tytułu budowy budynku (§ 75a (1)),
- (j)** wymagania dotyczące wyznaczenia terenu budowy.

Organ budowlany po wydaniu pozwolenia na budowę przekazuje:

projektu budowlany inwestorowi przesłanego przez jeden uwierzytelniony odpis projektu budowlanego inwestorowi i gminie, na której terytorium budynek będzie stawiany, a jedna kopia dokumentacji projektowej zostanie przekazana do biura budowlanego. W przypadku struktur liniowych gmina może przesłać tylko odpowiednią

część dokumentacji.

Pozwolenie na budowę traci ważność, jeżeli budowa nie rozpoczęła się w ciągu **dwóch lat** od daty jej wejścia w życie, chyba że organ budowlany określił, w uzasadnionych przypadkach, dłuższy okres na rozpoczęcie budowy.

Pozwolenie na budowę dla budynku traci ważność, jeżeli budynek nie rozpoczął się w ciągu **jednego roku** od daty jego wejścia w życie, chyba że biuro budowlane określiło, w uzasadnionych przypadkach, dłuższy okres na rozpoczęcie budowy.

Jeśli budowniczy wnioskuje o zmianę czasu trwania budynku przed upływem tego czasu, składając wniosek, czas trwania prac budowlanych do momentu wejścia w życie decyzji w sprawie wniosku nie jest spełniony.

W uzasadnionych przypadkach organ budowlany może, na wniosek inwestora, zezwolić na zmianę pozwolenia na budowę budynku przed jego ukończeniem.

Pozwolenie na budowę i decyzja o jego przedłużeniu są również wiążące dla następców prawnych stron.

6. ZGŁOSZENIE ROZPOCZĘCIA ROBÓT ZWOLNIONYCH Z POZWOLENIA NA BUDOWĘ ALE WYMAGAJĄCYCH ZGŁOSZENIA,

6.1. W Polsce

Zgłoszenia, należy dokonać przed terminem zamierzonego rozpoczęcia robót budowlanych do organu administracji architektoniczno budowlanej (Starosta [powiatowy lub Wojewoda w zależności od rodzaju zadania inwestycyjnego). Właściwy organ, w terminie 21 dni od dnia doręczenia zgłoszenia, może, w drodze decyzji, wnieść sprzeciw. Do wykonywania robót budowlanych można przystąpić, jeżeli organ nie wniósł sprzeciwu w tym terminie.

W przypadku nierozpoczęcia wykonywania robót budowlanych przed upływem 3 lat od określonego w zgłoszeniu terminu ich rozpoczęcia, rozpoczęcie tych robót może nastąpić po dokonaniu ponownego zgłoszenia.

5c. W razie konieczności uzupełnienia zgłoszenia właściwy organ nakłada na zgłaszającego, w drodze postanowienia, obowiązek uzupełnienia, w określonym terminie, brakujących dokumentów, a w przypadku ich nieuzupełnienia – wnosi sprzeciw w drodze decyzji.

5d. Nałożenie obowiązku, o którym mowa w ust. 5c, przerywa bieg terminu, o którym mowa w ust. 5.

5e. W przypadku gdy organ nie wniósł sprzeciwu, projekt budowlany dotyczący budowy, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1a, 2b i 19a, oraz przebudowy, o której mowa w art. 29 ust. 2 pkt 1b, podlega ostemplowaniu

Organ dokonuje ostemplowania niezwłocznie po upływie terminu na wniesienie sprzeciwu.”,

6. Właściwy organ wnosi sprzeciw, jeżeli:

- 1) zgłoszenie dotyczy budowy lub wykonywania robót budowlanych objętych obowiązkiem uzyskania pozwolenia na budowę;
- 2) budowa lub wykonywanie robót budowlanych objętych zgłoszeniem narusza ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy lub inne przepisy;
- 3) zgłoszenie dotyczy budowy tymczasowego obiektu budowlanego, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 12, w miejscu, w którym taki obiekt istnieje.

Za dzień wniesienia sprzeciwu uznaje się dzień nadania decyzji w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529) albo w przypadku, o którym mowa w art. 391 Kodeksu postępowania administracyjnego, dzień wprowadzenia do systemu teleinformatycznego.

Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli ich realizacja może naruszać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy lub spowodować:

- 1) zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia;
- 2) pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków;
- 3) pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych;
- 4) wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.

W przypadku zgłoszenia budowy, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1a, 2b i 19a, właściwy organ zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu w terminie 3 dni od dnia:

- 1) doręczenia zgłoszenia – informację o dokonaniu zgłoszenia, zawierającą imię i nazwisko albo nazwę inwestora oraz adres i opis projektowanego obiektu;
- 2) wniesienia sprzeciwu – informację o dacie jego wniesienia;
- 3) upływu terminu, o którym mowa w art. 30 ust. 5 – informację o braku wniesienia sprzeciwu.;

Istotne odstępianie od projektu budowlanego złożonego wraz ze zgłoszeniem budowy:

- a) wolno stojących budynków mieszkalnych jednorodzinnych, których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane,
- b) wolno stojących parterowych budynków stacji transformatorowych i kontenerowych stacji transformatorowych o powierzchni zabudowy do 35 m²;

c) sieci:

- elektroenergetycznych obejmujących napięcie znamionowe nie wyższe niż 1 kV,
- wodociągowych,
- kanalizacyjnych,
- ciepłych,
- telekomunikacyjnych;)

lub przebudowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych, o ile nie prowadzi do zwiększenia dotychczasowego obszaru oddziaływania tych budynków wobec którego właściwy organ nie wniósł sprzeciwu, **jest dopuszczalne jedynie po uzyskaniu decyzji o pozwoleniu na budowę dotyczącej całego zamierzenia budowlanego.**

6.2. W Słowacji

Przed rozpoczęciem – brak określonych terminów

7. ZAWIADOMIENIE O TERMINIE ROZPOCZĘCIA ROBÓT REALIZOWANYCH W OPARCIU O POZWOLENIE NA BUDOWĘ

7.1. W Polsce

Art. 41. 1. Rozpoczęcie budowy następuje z chwilą podjęcia prac przygotowawczych na terenie budowy.

2. Pracami przygotowawczymi są:

- 1) wytyczenie geodezyjne obiektów w terenie;
- 2) wykonanie niwelacji terenu;
- 3) zagospodarowanie terenu budowy wraz z budową tymczasowych obiektów;
- 4) wykonanie przyłączy do sieci infrastruktury technicznej na potrzeby budowy.

3. Prace przygotowawcze mogą być wykonywane tylko na terenie objętym pozwoleniem na budowę lub zgłoszeniem.

4. Inwestor jest obowiązany zawiadomić o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych, dla których wymagane jest pozwolenie na budowę, zgłoszenie budowy, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1a, 2b i 19a, lub zgłoszenie przebudowy, o której mowa w art. 29 ust. 2 pkt 1b, **organ nadzoru budowlanego** (*Powiatowego inspektora Nadzoru budowlanego lub Wojewódzkiego Inspektora nadzoru budowlanego - w zależności od rodzaju zadania inwestycyjnego*) oraz projektanta sprawującego nadzór nad zgodnością realizacji budowy z projektem, dołączając na piśmie:

1) oświadczenie kierownika budowy (robót), stwierdzające sporządzenie planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz przyjęcie obowiązku kierowania budową (robotami budowlanymi), a także zaświadczenie, o którym mowa w art. 12 ust. 7;

2) w przypadku ustanowienia nadzoru inwestorskiego – oświadczenie inspektora nadzoru inwestorskiego, stwierdzające przyjęcie obowiązku pełnienia nadzoru inwestorskiego nad danymi robotami budowlanymi, a także zaświadczenie, o którym mowa w art. 12 ust. 7;

3) informację zawierającą dane zamieszczone w ogłoszeniu, o którym mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2.

5. Rozpoczęcie dostaw energii, wody, ciepła lub gazu na potrzeby budowy może nastąpić jedynie po okazaniu wymaganego pozwolenia na budowę lub zgłoszenia.

Art. 42. 1. Inwestor jest obowiązany zapewnić: objęcie kierownictwa budowy (rozbiórki) lub określonych robót budowlanych oraz nadzór nad robotami przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.

3. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do budowy lub rozbiórki obiektów, dla których nie jest wymagane pozwolenie na budowę, z wyjątkiem budowy, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1a, 2b, 19 i 19a. Organ administracji architektoniczno--budowlanej może wyłączyć, w drodze decyzji, stosowanie tych przepisów również w stosunku do innych obiektów, jeżeli jest to uzasadnione nieznacznym stopniem skomplikowania robót budowlanych lub innymi ważnymi względami.

3a. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, stosuje się do budowy lub rozbiórki, na której przewiduje się prowadzenie robót budowlanych trwających dłużej niż 30 dni roboczych i jednocześnie zatrudnienie co najmniej 20 pracowników albo na których planowany zakres robót przekracza 500 osobodni.

4. Przy prowadzeniu robót budowlanych, do kierowania którymi jest wymagane przygotowanie zawodowe w specjalności techniczno-budowlanej innej niż posiada kierownik budowy, inwestor jest obowiązany zapewnić ustanowienie kierownika robót w danej specjalności.

Art. 43. 1. Obiekty budowlane wymagające pozwolenia na budowę oraz obiekty, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1a, 2b i 19a–20b, podlegają geodezyjnemu wyznaczeniu w terenie, a po ich wybudowaniu – geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej, obejmującej ich położenie na gruncie.

1a. Obowiązki geodezyjnego wyznaczenia, o którym mowa w ust. 1, nie podlega przyłączy, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 20, jeżeli jego połączenie z siecią znajduje się na tej samej działce co przyłączy lub na działce do niej przyległej.

1b. Zapewnienie wykonania obowiązków, o których mowa w ust. 1, należy do kierownika budowy, a w przypadku gdy kierownik budowy nie zostanie ustanowiony – do inwestora.

2. Organ administracji architektoniczno-budowlanej może nałożyć obowiązek stosowania przepisu ust. 1 również w stosunku do obiektów budowlanych wymagających zgłoszenia.

3. Obiekty lub elementy obiektów budowlanych, ulegające zakryciu, wymagające inwentaryzacji, o której mowa w ust. 1, podlegają inwentaryzacji przed ich zakryciem.

7.2. W Słowacji

Przed rozpoczęciem – brak określonych terminów

8. PROCEDURY UZYSKANIA POZWOLENIA NA UŻYTKOWANIE ZADANIA INWESTYCYJNEGO

8.1. W Polsce

Do użytkowania obiektu budowlanego, na którego wzniesienie nie było wymagane pozwolenie na budowę, można przystąpić:

- po zakończeniu robót,
- lub w określonym przypadku po zawiadomieniu o zakończeniu robót.

Do użytkowania obiektu budowlanego, na którego wzniesienie **jest** wymagane pozwolenie na budowę, można przystąpić:

- **po zawiadomieniu o zakończeniu budowy,**

lub

- **złożeniu wniosku o pozwolenie na użytkowanie obiektu, jeśli taki wymóg postawiony został w decyzji o pozwoleniu na budowę i uzyskaniu ostatecznej decyzji,**

Organem do którego składamy zawiadomienie lub wniosek jest właściwy organ **Nadzoru Budowlanego**.

Art. 54. 1. Do użytkowania obiektu budowlanego, na budowę którego wymagane jest pozwolenie na budowę albo zgłoszenie budowy, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1a i 19a, można przystąpić, z zastrzeżeniem art. 55 i art. 57, po zawiadomieniu organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy, jeżeli organ ten, w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, nie zgłosi sprzeciwu w drodze decyzji. Przepis art. 30 ust. 6a stosuje się.

2. Organ nadzoru budowlanego może z urzędu przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, wydać zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu. Wydanie zaświadczenia wyłącza możliwość wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w ust. 1, oraz uprawnia inwestora do rozpoczęcia użytkowania obiektu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 55. 1. Przed przystąpieniem do użytkowania obiektu budowlanego należy uzyskać decyzję o pozwoleniu na użytkowanie, jeżeli:

- 1) na budowę obiektu budowlanego jest wymagane pozwolenie na budowę i jest on zaliczony do kategorii:

- a) V, IX–XVI,
- b) XVII – z wyjątkiem warsztatów rzemieślniczych, stacji obsługi pojazdów, myjni samochodowych i garaży do pięciu stanowisk łącznie,
- c) XVIII – z wyjątkiem obiektów magazynowych: budynki składowe, chłodnie, hangary i wiaty, a także budynków kolejowych: nastawnie, podstacje trakcyjne, lokomotywnie, wagonownie, strażnice przejazdowe i myjnie taboru kolejowego,
- d) XX,
- e) XXII – z wyjątkiem placów składowych, postojowych i parkingów,
- f) XXIV – z wyjątkiem stawów rybnych,
- g) XXVII – z wyjątkiem jazów, wałów przeciwpowodziowych, opasek i ostróg brzegowych oraz rowów melioracyjnych,
- h) XXVIII–XXX

– o których mowa w załączniku do ustawy;

2) zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 49 ust. 5 albo art. 51 ust. 4;

3) przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych.

2. Inwestor zamiast dokonania zawiadomienia o zakończeniu budowy może wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie.

Art. 55a. (uchylony)

Art. 56. 1. Inwestor, w stosunku do którego nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego, jest obowiązany zawiadomić, zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów szczególnych, organy:

- 1) (uchylony)
- 2) Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- 3) (uchylony)
- 4) Państwowej Straży Pożarnej

– o zakończeniu budowy obiektu budowlanego i zamiarze przystąpienia do jego użytkowania. Organy zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym.

1a. Przepisy ust. 1 stosuje się również w przypadku, gdy projekt budowlany obiektu budowlanego nieobjętego obowiązkiem uzyskania pozwolenia na użytkowanie wymagał

uzgodnienia pod względem ochrony przeciwpożarowej lub wymagań higienicznych i zdrowotnych.

2. Niezajęcie stanowiska przez organy, wymienione w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, traktuje się jak niezgłoszenie sprzeciwu lub uwag.

Art. 57. 1. Do zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektu budowlanego lub wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie inwestor jest obowiązany dołączyć:

1) oryginał dziennika budowy;

2) oświadczenie kierownika budowy:

a) o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami,

b) o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także – w razie korzystania – drogi, ulicy, sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu;

3) oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;

4) protokoły badań i sprawdzeń;

5) dokumentację geodezyjną, zawierającą wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej oraz informację o zgodności usytuowania obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu lub odstępstwach od tego projektu, sporządzoną przez osobę wykonującą samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii oraz posiadającą odpowiednie uprawnienia zawodowe;

6) potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;

7) (uchylony)

7a) zaświadczenie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w art. 37i ust. 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778, 904, 961, 1250 i 1579 oraz z 2017 r. poz. 730), o ile jest wymagane;

8) w przypadku drogi w transeuropejskiej sieci drogowej:

a) wynik audytu bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 24l ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,

b) uzasadnienie zarządcy drogi, o którym mowa w art. 24l ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.

1a. W przypadku zawiadomienia o zakończeniu budowy lub złożeniu wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie budynku mieszkalnego lub budynku z częścią mieszkalną, w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, zamieszcza się informację o dokonaniu pomiarów powierzchni użytkowej budynku i poszczególnych lokali mieszkalnych, w sposób zgodny z przepisami rozporządzenia, o którym mowa w art. 34 ust. 6 pkt 1

2. W razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu lub warunków pozwolenia na budowę, dokonanych podczas wykonywania robót, do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć kopie rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu budowlanego, z naniesionymi zmianami, a w razie potrzeby także uzupełniający opis. W takim przypadku oświadczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, powinno być potwierdzone przez projektanta i inspektora nadzoru inwestorskiego, jeżeli został ustanowiony.

3. Inwestor jest obowiązany dołączyć do wniosku, o którym mowa w ust. 1, albo do zawiadomienia w przypadku, o którym mowa w art. 56 ust. 1a, oświadczenia o braku sprzeciwu lub uwag ze strony organów wymienionych w art. 56.

4. Inwestor jest obowiązany uzupełnić dokumenty wymienione w ust. 1–3, jeżeli, w wyniku ich sprawdzenia przez organ nadzoru budowlanego, okaże się, że są one niekompletne lub posiadają braki i nieścisłości.

5. (uchylony)

6. Wniosek o udzielenie pozwolenia na użytkowanie stanowi wezwanie organu nadzoru budowlanego do przeprowadzenia obowiązkowej kontroli, o której mowa w art. 59a.

7. W przypadku stwierdzenia przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego lub jego części z naruszeniem przepisów art. 54 i 55, organ nadzoru budowlanego wymierza karę z tytułu nielegalnego użytkowania obiektu budowlanego. Do kary tej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące kar, o których mowa w art. 59f ust. 1, z tym że stawka opłaty podlega dziesięciokrotnemu podwyższeniu.

8. Po zakończeniu postępowania w sprawie zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektu budowlanego albo udzieleniu pozwolenia na użytkowanie, organ nadzoru budowlanego zwraca bezzwłocznie inwestorowi dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4 i 5.

Art. 58. (uchylony)

Art. 59. 1. Organ nadzoru budowlanego wydaje decyzję w sprawie pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego po przeprowadzeniu obowiązkowej kontroli, o której mowa w art. 59a.

2. Organ nadzoru budowlanego może w pozwoleniu na użytkowanie obiektu budowlanego określić warunki użytkowania tego obiektu albo uzależnić jego użytkowanie od wykonania, w oznaczonym terminie, określonych robót budowlanych.

3. Jeżeli organ nadzoru budowlanego stwierdzi, że obiekt budowlany spełnia warunki, określone w ust. 1, pomimo niewykonania części robót wykończeniowych lub innych robót budowlanych związanych z obiektem, w wydanym pozwoleniu na użytkowanie może określić termin wykonania tych robót.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska.

4a. Inwestor jest obowiązany zawiadomić organ nadzoru budowlanego o zakończeniu robót budowlanych prowadzonych, po przystąpieniu do użytkowania obiektu budowlanego, na podstawie pozwolenia na użytkowanie.

5. Organ nadzoru budowlanego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, odmawia wydania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego w przypadku niespełnienia wymagań określonych w ust. 1 i w art. 57 ust. 1–4. Przepisy art. 51 stosuje się odpowiednio.

6. Decyzję o pozwoleniu na użytkowanie obiektu budowlanego organ nadzoru budowlanego przesyła niezwłocznie organowi, który wydał decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub pozwolenia, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 26 ust. 1, oraz decyzji, o której mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

6a W przypadku inwestycji KZN organ nadzoru budowlanego przesyła niezwłocznie Prezesowi Krajowego Zasobu Nieruchomości decyzję o pozwoleniu na użytkowanie obiektu budowlanego albo decyzję o odmowie wydania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego.

7. Stroną w postępowaniu w sprawie pozwolenia na użytkowanie jest wyłącznie inwestor, a w przypadku inwestycji KZN – inwestor i Prezes Krajowego Zasobu Nieruchomości.>

Art. 59a. 1. Organ nadzoru budowlanego przeprowadza, na wezwanie inwestora, obowiązkową kontrolę budowy w celu stwierdzenia prowadzenia jej zgodnie z ustaleniami i warunkami określonymi w pozwoleniu na budowę.

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, obejmuje sprawdzenie:

- 1) zgodności obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu;
- 2) zgodności obiektu budowlanego z projektem architektoniczno-budowlanym, w zakresie:
  - a) charakterystycznych parametrów technicznych: kubatury, powierzchni zabudowy, wysokości, długości, szerokości i liczby kondygnacji,
  - b) wykonania widocznych elementów nośnych układu konstrukcyjnego obiektu budowlanego,
  - c) geometrii dachu (kąąt nachylenia, wysokość kalenicy i układ połączeń dachowych),
  - d) wykonania urządzeń budowlanych,

e) zasadniczych elementów wyposażenia budowlano-instalacyjnego, zapewniających użytkowanie obiektu zgodnie z przeznaczeniem,

f) zapewnienia warunków niezbędnych do korzystania z tego obiektu przez osoby niepełnosprawne, w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich – w stosunku do obiektu użyteczności publicznej i budynku mieszkalnego wielorodzinnego;

3) wyrobów budowlanych szczególnie istotnych dla bezpieczeństwa konstrukcji i bezpieczeństwa pożarowego;

4) w przypadku nałożenia w pozwoleniu na budowę obowiązku rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania lub tymczasowych obiektów budowlanych – wykonania tego obowiązku, jeżeli upłynął termin rozbiórki określony w pozwoleniu;

5) uporządkowania terenu budowy.

Art. 59b. (uchylony)

Art. 59c. 1. Organ nadzoru budowlanego przeprowadza obowiązkową kontrolę przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania albo uzupełnionego wezwania. O terminie obowiązkowej kontroli organ zawiadamia inwestora w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania albo uzupełnionego wezwania.

2. Inwestor jest obowiązany uczestniczyć w obowiązkowej kontroli w wyznaczonym terminie.

Art. 59d. 1. Organ nadzoru budowlanego, po przeprowadzeniu obowiązkowej kontroli, sporządza protokół w trzech egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu doręcza się inwestorowi bezzwłocznie po przeprowadzeniu kontroli, drugi egzemplarz przekazuje się organowi wyższego stopnia, a trzeci pozostaje we właściwym organie.

1a. Dopuszcza się przekazanie protokołu organowi wyższego stopnia w postaci elektronicznej. W takim przypadku sporządza się dwa egzemplarze protokołu, a protokół w postaci elektronicznej przekazuje się również Głównemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przechowuje się przez okres istnienia obiektu budowlanego.

3. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzór protokołu obowiązkowej kontroli.

4. Wzór protokołu powinien obejmować w szczególności informacje dotyczące danych osobowych osób uczestniczących w kontroli oraz informacje niezbędne do ustalenia przebiegu i wyniku przeprowadzonej kontroli, w tym: adres i kategorię obiektu budowlanego, ustalenia dotyczące zgodności wykonania obiektu budowlanego z

zatwierdzonym projektem budowlanym i innymi warunkami określonymi w pozwoleniu na budowę.

Art. 59e. Obowiązkową kontrolę budowy lub obiektu budowlanego może przeprowadzać, z upoważnienia właściwego organu nadzoru budowlanego, wyłącznie osoba zatrudniona w tym organie i posiadająca uprawnienia budowlane.

Art. 59f. 1. W przypadku stwierdzenia w trakcie obowiązkowej kontroli nieprawidłowości w zakresie, o którym mowa w art. 59a ust. 2, wymierza się karę stanowiącą iloczyn stawki opłaty (s), współczynnika kategorii obiektu budowlanego (k) i współczynnika wielkości obiektu budowlanego (w).

2. Stawka opłaty (s) wynosi 500 zł.

3. Kategorie obiektów, współczynnik kategorii obiektu oraz współczynnik wielkości obiektu określa załącznik do ustawy.

4. W przypadku gdy w skład obiektu budowlanego, z wyjątkiem budynku mieszkalnego jednorodzinnego, wchodzi części odpowiadające różnym kategoriom, karę stanowi suma kar obliczonych dla różnych kategorii.

5. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie, o którym mowa w art. 59a ust. 2, karę oblicza się odrębnie za każdą stwierdzoną nieprawidłowość. Karę stanowi suma tak obliczonych kar.

6. W przypadku wymierzenia kary organ nadzoru budowlanego, w drodze decyzji, odmawia wydania pozwolenia na użytkowanie i przeprowadza, w odpowiednim zakresie, postępowanie, o którym mowa w art. 51.

Art. 59g. 1. Karę, o której mowa w art. 59f ust. 1, organ nadzoru budowlanego wymierza w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie. Wpływy z kar stanowią dochód budżetu państwa.

2. Wymierzoną karę wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia, o którym mowa w ust. 1, w kasie właściwego urzędu wojewódzkiego lub na rachunek bankowy tego urzędu.

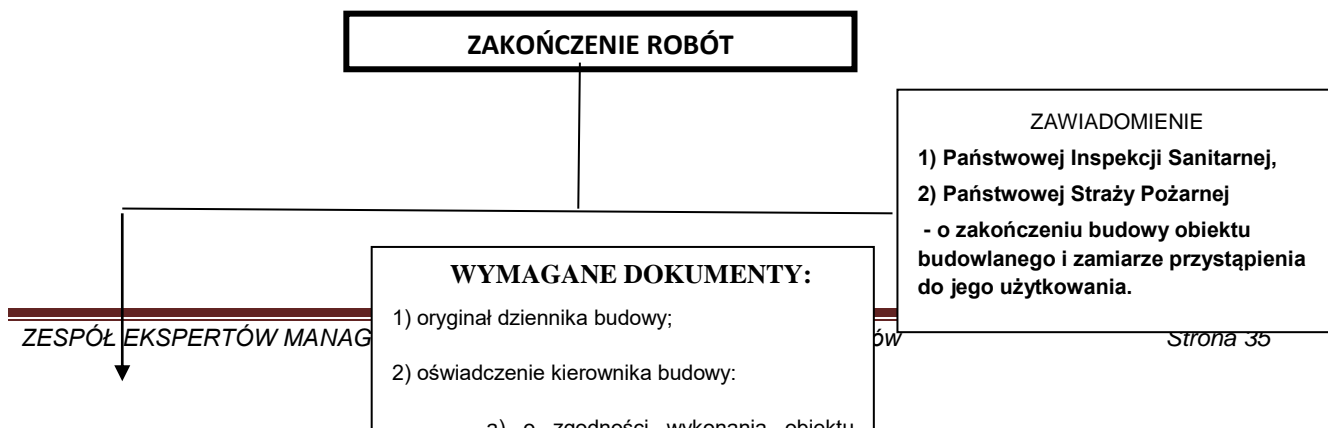
3. W przypadku nieuiszczenia kary w terminie podlega ona ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

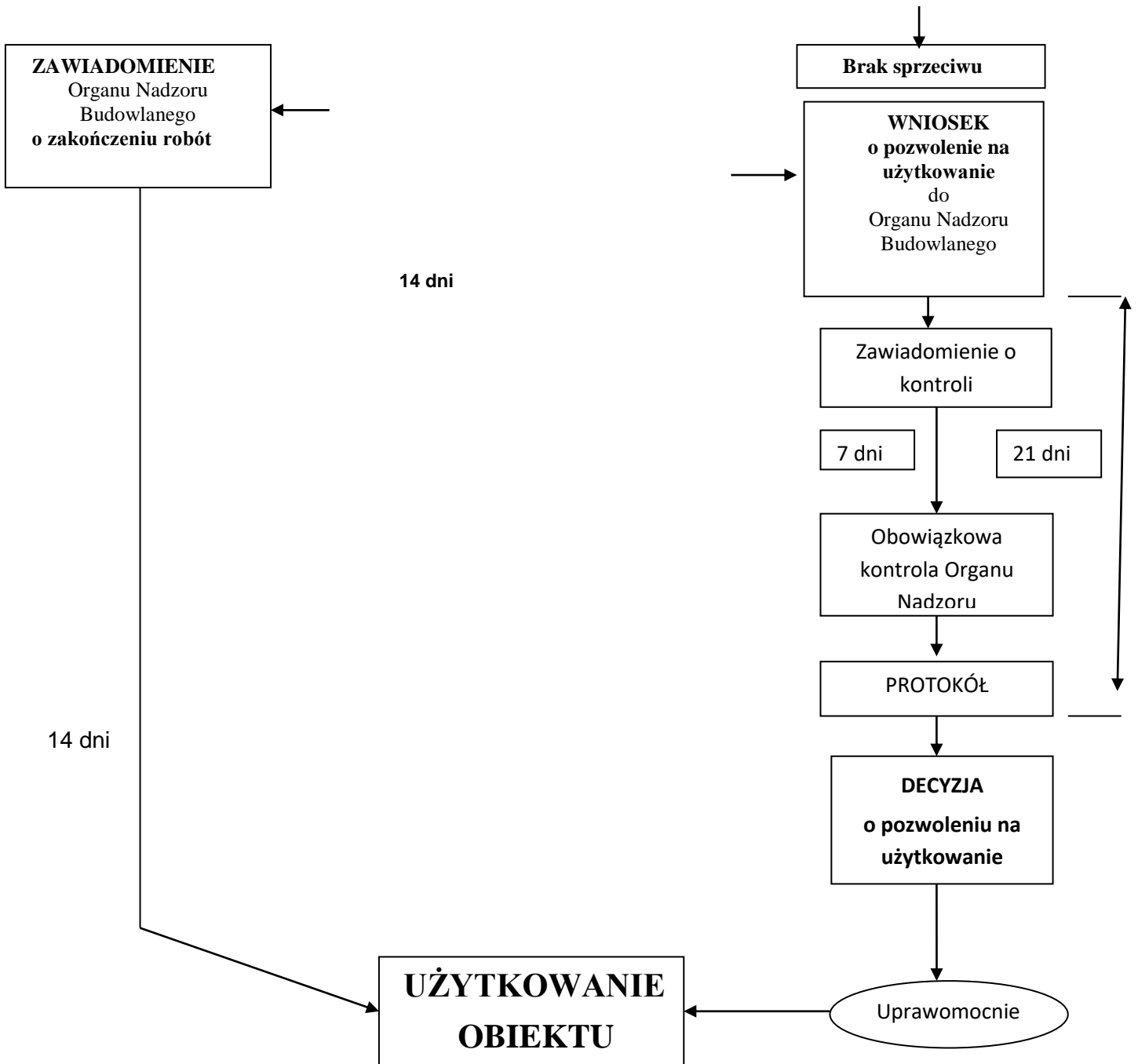
4. Uprawnionym do żądania wykonania w drodze egzekucji administracyjnej obowiązków, o których mowa w ust. 3, jest wojewoda.

5. Do kar, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, z tym że uprawnienia organu podatkowego, z wyjątkiem określonego w ust. 1, przysługują wojewodzie.

6. Organ właściwy do wydania, zmiany, uchylenia lub stwierdzenia nieważności postanowienia niezwłocznie przesyła kopię wydanego postanowienia właściwemu wojewodzie.

Art. 60. Inwestor, oddając do użytkowania obiekt budowlany, przekazuje właścicielowi lub zarządcy obiektu dokumentację budowy i dokumentację powykonawczą. Przekazaniu podlegają również inne dokumenty i decyzje dotyczące obiektu, a także, w razie potrzeby, instrukcje obsługi i eksploatacji: obiektu, instalacji i urządzeń związanych z tym obiektem.

9.2 W Słowacji

Użytkowanie obiektów budowlanych

Po zakończeniu obiektu lub jego części nadające się do użytku indywidualnego może być nastąpić użytkowanie wyłącznie na podstawie decyzji zatwierdzenia.

Decyzja w sprawie procedury współdecyzji wymagana jest również w przypadku prostych budynków, ich załączników i nadbudów, które były wystarczające do zgłoszenia zgodnie z sekcją 55. Artykuł 2 a).

Decyzja w sprawie procedury współdecyzji nie jest wymagana w przypadku budynków mieszkalnych, w których największy obszar informacji wynosi od 3 m² do 20 m².

Uczestnikami procedury zatwierdzenia są budowniczy, właściciel budynku, jeżeli nie jest to budowniczy i właściciel gruntu, na którym znajduje się budynek.

Postępowanie o rozpoczęcie użytkowania rozpoczyna się na wniosek inwestora.

Wniosek składa się na piśmie wg określonych w przepisach zasad.

Organ budowlany zawiadamia strony postępowania, gminę, jeżeli nie jest to organ budowlany odpowiedzialny za postępowanie kooperacyjne, a zainteresowane organy mają rozpocząć procedurę zatwierdzenia co najmniej 10 dni przed spotkaniem wyjaśniającym w związku z lokalnym sondażem.

W zawiadomieniu o wszczęciu procedury kontrolnej urząd budujący strony i zainteresowane organy powiadamiają organy wnoszące sprzeciw, że mogą zgłosić zastrzeżenia i opinie najpóźniej na rozprawie, w przeciwnym razie nie zostaną one zlekceważone.

Biuro Budownictwa zaprasza projektanta do działania w charakterze projektanta, a w przypadku konstrukcji samonośnej również osoby sprawującej nadzór budowlany. Jeśli tak, zaprosi wykonawcę lub inną osobę.

W postępowaniu Urząd bada przede wszystkim, czy budowa prowadzone zgodnie z dokumentacją zweryfikowaną przez urząd w postępowaniu na budowę i czy są one zgodne z warunkami planu zagospodarowania przestrzennego lub warunków określonych w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania. Dalsze bada, czy faktyczna realizacja budynku lub jej stosowanie nie zagraża interesowi publicznemu, w szczególności w zakresie ochrony życia i zdrowia ludzi, środowiska, bezpieczeństwa i wyposażenia technicznego.

Jeżeli urząd budowlany stwierdzi podczas kontroli konstrukcyjnej wad uniemożliwiających jego wykorzystanie, ustala termin ich usunięcia i zawiesza postępowanie.

Procedura zmiany budowy (§ 68) może być związana z procedurą kontrolną, chyba że faktyczna realizacja znacznie odbiega od dokumentacji zweryfikowanej przez organ budowlany w postępowaniu budowlanym.

Biuro konstrukcyjne określa raczej w protokole ustnym :

- a) oznaczenie budynku,
- b) czy warunki decyzji terytorialnej i pozwolenia na budowę zostały spełnione oraz spełnienia ogólnych wymagań technicznych dotyczących budowy,
- c) porównanie faktycznej realizacji ukończonej budowy z dokumentacją projektową zweryfikowaną przez biuro budowlane,

- d) wykaz zaobserwowanych odchyłeń od rzeczywistej realizacji budynku lub odniesienie do dokumentów towarzyszących decyzji o ostatecznym zatwierdzeniu,
- e) stron,
- f) zainteresowanych władz.

Protokół, biuro budowlane może zastąpić prostym stwierdzeniem, zwłaszcza jeśli budowa zostanie zakończona zgodnie z sprawdzoną dokumentacją jeśli nie istnieją odstępstwa od powyższej.

Decyzji w ramach procedury współdecyzji nie wydaje się, jeżeli nie zapewnia się bezpieczeństwa i zdrowia ludzi i środowiska, a także właściwego wykorzystania konstrukcji do zamierzonego celu,

- a)** zgodnie z dokumentacją zweryfikowaną przez władze budowlane w procedurze budowlanej, ogrzewaniem budynku i podłączeniem do sieci wodociągowej, elektrycznej i kanalizacyjnej,
- (b)** nie ma bezpiecznej i ciągłej eksploatacji dźwigów w ramach udokumentowanej dokumentacji,
- c)** nie zapewnia się bezpiecznego dostępu i dostępu do budynków,
- d)** nie są spełnione warunki konieczne pozwolenie na budowę na złożoność budowy oraz wyeliminowanie negatywnych skutków budowy na otaczające środowisko, lub ograniczyć je do akceptowalnego poziomu.
- e)** nie przedłożono dowodu zadowalających wyników wymaganych badań i deklaracji producenta o zgodności wyrobów budowlanych (sekcja 43f),
- f)** nie przedstawiono świadectwa energetycznego i jest to budynek mieszkalny podlegający obowiązkowej certyfikacji energetycznej.

Władze budowlane mogą odstąpić od procedury zatwierdzenia obiektu do użytkowania, jeśli są to:

- a)** małe budynki, roboty budowlane i konserwacyjne, po czym urząd budowlany oświadczył, że są przedmiotem pozwolenia na budowę,
- b)** proste budynki i ich zmiany, z wyjątkiem zakwaterowania, rekreacji indywidualnej, garaży i budynków wyposażonych w urządzenia operacyjne lub produkcyjne.

Decyzja budowlana powinna zezwalać na użytkowanie budynku zgodnie z przeznaczeniem i, w razie potrzeby, określać warunki użytkowania budynku.

Decyzja zatwierdzająca może określić warunki wynikające z ogólnych wymogów technicznych dotyczących budowy, usuwanie drobnych usterek stwierdzonych w trakcie procedury homologacji i z podaniem rozsądnego terminu ich usunięcia. Można to zrobić tylko jeśli wady, nie zagrażają zdrowiu i bezpieczeństwu osób lub przeszkody w jego prawidłowym i nieprzerwanym użytkowaniu budynku zgodnie z jego przeznaczeniem. W przeciwnym razie nie urząd nie wyda decyzji.

Jeżeli budynek ma być wykorzystywany jako biuro, decyzja o zabezpieczeniu jest jednocześnie świadectwem, że instalacja nadaje się do eksploatacji.

Biuro może, na wniosek inwestora zezwolić na tymczasowe przedwczesne użytkowania budynku przed zakończeniem wszystkich robót, jeśli nie ma znaczącego wpływu na użyteczność budynku. i nie zagrażają zdrowiu i bezpieczeństwu osób.

W ciągu 15 dni po zakończeniu budynku, inwestor lub przyszły użytkownik jest zobowiązany do złożenia do biura budowlanego propozycji zatwierdzenia budynku.

9. OBSZAR I OCENA ODDZIAŁYWANIA INWESTYCJI NA ŚRODOWISKO

W Ustawie Prawo ochrony środowiska określono:

Art. 74. 1. W trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji należy zapewnić oszczędne korzystanie z terenu.

2. Wymóg, o którym mowa w ust. 1, uwzględniają w szczególności projektanci oraz organy administracji ustalające warunki zabudowy i zagospodarowania terenu oraz organy administracji właściwe do spraw wyłuszczenia nieruchomości. Dziennik Ustaw – 17 – Poz. 519

Art. 75. 1. W trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych.

2. Przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji.

3. Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą.

4. Właściwy organ administracji w pozwoleniu na budowę szczegółowo określa zakres obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 3.

5. Wymagany zakres kompensacji przyrodniczej w przypadku przedsięwzięć, dla których była przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, określa decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach oraz inne decyzje, przed wydaniem których została przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Art. 76. 1. Nowo zbudowany lub przebudowany obiekt budowlany, zespół obiektów lub instalacja nie mogą być oddane do użytkowania, jeżeli nie spełniają wymagań ochrony środowiska, o których mowa w ust. 2.

2. Wymaganiami ochrony środowiska dla nowo zbudowanego lub przebudowanego obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji są:

- 1) wykonanie wymaganych przepisami lub określonych w decyzjach administracyjnych środków technicznych chroniących środowisko;
- 2) zastosowanie odpowiednich rozwiązań technologicznych, wynikających z ustaw lub decyzji;
- 3) uzyskanie wymaganych decyzji określających zakres i warunki korzystania ze środowiska.

3. Nowo zbudowany lub przebudowany obiekt budowlany, zespół obiektów lub instalacja nie mogą być eksploatowane, jeżeli w okresie 30 dni od zakończenia rozruchu nie są dotrzymywane wynikające z mocy prawa standardy emisyjne albo określone w pozwoleniu warunki emisji, ustalone dla fazy po zakończeniu rozruchu.

4. Na 30 dni przed terminem oddania do użytkowania nowo zbudowanego lub przebudowanego obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji realizowanych jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, inwestor jest obowiązany poinformować wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o planowanym terminie:

- 1) oddania do użytkowania nowo zbudowanego lub przebudowanego obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji;
- 2) zakończenia rozruchu instalacji, jeżeli jest on przewidywany.

Ocena oddziaływania na środowisko ooś - jeden z ważniejszych środków służących zapobieganiu zagrożeniom środowiska związanym z różnymi rodzajami działalności człowieka w atmosferze, biosferze, hydrosferze i litosferze. Takiej oceny wymaga np. uzgodnienie warunków zabudowy i zagospodarowania przestrzeni (terenu) oraz projektów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi lub inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska. OOŚ jest wykonywana przez rzeczoznawców (biegłych) z listy ministra środowiska na różnych etapach postępowania inwestycyjnego. W Polsce jej wykonywanie wprowadziły akty prawne: Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska (1980), Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym (1994), Ustawa – prawo budowlane (1994), Ustawa –prawo geologiczne i górnicze (1994). Zostały wypracowane procedury sporządzania OOŚ (rozporządzenia wykonawcze do ustaw) uwzględniające konwencję z Espoo (w kontekście transgranicznym). Szczególną procedurę sporządzania OOŚ wypracowano dla potrzeb koncesjonowania geologicznego. W Polsce OOŚ ma dwa znaczenia praktyczne: po pierwsze procedurę urzędową, czyli opracowanie OOŚ stanowiące pomoc, informację i wskazania dla projektantów inwestycji oraz organów podejmujących decyzję, po drugie opracowanie stanowiące OOŚ w formie dokumentacji, ekspertyzy, raportu, orzeczenia. [AS]

9.1. Strony postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach W Polsce

Stroną postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wnioskodawca oraz podmiot, któremu przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie.

Przez obszar ten rozumie się:

- 1) działki przylegające bezpośrednio do działek, na których ma być realizowane przedsięwzięcie;
- 2) działki, na których w wyniku realizacji lub funkcjonowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska;
- 3) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem.

W Słowacji

Brak definicji w aktach prawnych

9.2. Decyzje, przed którymi należy uzyskać decyzje środowiskowe W Polsce

- o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (przez którą rozumie się decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz warunkach jej zabudowy),
- decyzję o pozwoleniu na budowę,
  - zatwierdzenie projektu budowlanego,
  - pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych,
  - pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu lub jego określonej części,
- decyzja o pozwoleniu na rozbiórkę obiektów jądrowych,
- decyzja określająca szczegółowe warunki wydobywania kopalin:
  - koncesja na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin,
  - wydobywanie kopalin ze złóż,
  - bezzbiornikowe magazynowanie substancji,
  - składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych.
- pozwolenie wodno-prawne na wykonanie urządzeń wodnych,
- decyzja ustalająca warunki prowadzenia robót polegających na regulacji wód:
  - budowa wałów przeciwpowodziowych,
  - roboty melioracyjne,
  - odwodnienia budowlane,
  - roboty ziemne zmieniające stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych.
- decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów,
- decyzja o zmianie lasu na użytek rolny,
- decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,

- decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, autostrady lub przedsięwzięć Euro 2012,
- decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego,
- decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu,
- decyzja o ustaleniu lokalizacji regionalnej sieci szerokopasmowej,
- decyzja o zezwoleniu na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
- decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych,
- zezwolenia na przetwarzanie odpadów oraz zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów.

W Słowacji

Brak określenia w ustawie

9.3. Decyzja środowiskowa – procedura wydawania

W Polsce

1 stycznia 2018 r. weszła w życie nowelizacja Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Decyzja o uwarunkowaniach środowiskowych wymagana jest dla:

- przedsięwzięć mogących zawsze oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Kwalifikacja przedsięwzięć określa:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 9 listopada 2010 r. **w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko** (Dz. U. 2010., Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.).
- Rozporządzenie określa: rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Postępowanie w sprawie oceny planowanych przedsięwzięć, uregulowane jest w Dziale V (art. 59-103) ustawy z dnia 3 października 2008r. **o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (Dz. U. 2013r. poz. 1235 z późn. zm.) – dalej u.o.o.ś., obowiązuje od dnia 15 listopada 2008 r.

1. Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest:

1) regionalny dyrektor ochrony środowiska - w przypadku:

a) będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko:

- dróg,
- linii kolejowych,

- napowietrznych linii elektroenergetycznych,
- instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu,
- sztucznych zbiorników wodnych,
- obiektów jądrowych,
- składowisk odpadów promieniotwórczych,
- b) przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych,
- c) przedsięwzięć realizowanych na obszarach morskich,
- d) zmiany lasu, niestanowiącego własności Skarbu Państwa, na użytek rolny,
- e) przedsięwzięć polegających na realizacji inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego,
- f) inwestycji w zakresie terminalu,
- g) inwestycji związanych z regionalnymi sieciami szerokopasmowymi,
- h) (uchylona)
- i) przedsięwzięć polegających na realizacji inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych,
- j) przedsięwzięć polegających na poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż kopalin lub na wydobywaniu kopalin ze złóż, o których mowa w **art. 10** *złoża objęte własnością górnictwem, prawo własności górnictwem* ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, prowadzonych na podstawie koncesji,
- k) napowietrznych linii elektroenergetycznych lub stacji elektroenergetycznych będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko albo przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wymienionych w załączniku do ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych,
- l) przedsięwzięć, o których mowa w pkt 4, dla których wnioskodawcą jest jednostka samorządu terytorialnego, dla której organem wykonawczym jest organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, lub podmiot od niej zależny w rozumieniu **art. 24m** *świadczenie od podmiotu zależnego* ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, 1579 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 730 i 935),
- m) przedsięwzięć, o których mowa w pkt 3, dla których wnioskodawcą jest jednostka organizacyjna Lasów Państwowych,
- n) inwestycji towarzyszącej, o której mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących,
- o) przedsięwzięć, w odniesieniu do których wniośł sprzeciw, o którym mowa w **art. 72** *tryb wydania decyzji o o środowiskowych uwarunkowaniach* ust. 10,
- p) przedsięwzięć polegających na zmianie lub rozbudowie przedsięwzięć, dla których do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach właściwy był regionalny

dyrektor ochrony środowiska,

r) elektrowni wiatrowych, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. poz. 961);

1a) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska – w przypadku inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej, o którym mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących;

2) starosta powiatowy - w przypadku scalania, wymiany lub podziału gruntów;

3) dyrektor regionalnej dykcji Lasów Państwowych - w przypadku zmiany lasu, stanowiącego własność Skarbu Państwa, na użytek rolny;

4) wójt, burmistrz, prezydent miasta - w przypadku pozostałych przedsięwzięć.

1a. W przypadku gdy wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach obejmuje co najmniej dwa przedsięwzięcia realizowane w ramach jednego zamierzenia inwestycyjnego, dla których właściwe rzeczowo są co najmniej dwa organy, w tym regionalny dyrektor ochrony środowiska, organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest regionalny dyrektor ochrony środowiska.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c, właściwość miejscową regionalnego dyrektora ochrony środowiska ustala się w odniesieniu do obszaru morskiego wzdłuż wybrzeża na terenie danego województwa.

3. (uchylony)

4. W przypadku przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, wykraczającego poza obszar jednej gminy decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje wójt, burmistrz, prezydent miasta, na którego obszarze właściwości znajduje się największa część terenu, na którym ma być realizowane to przedsięwzięcie, w porozumieniu z zainteresowanymi wójtami, burmistrzami, prezydentami miast.

5. W przypadku przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wykraczającego poza obszar jednego województwa decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska, na którego obszarze właściwości znajduje się największa część terenu, na którym ma być realizowane to przedsięwzięcie, w porozumieniu z zainteresowanymi regionalnymi dyrektorami ochrony środowiska.

6. W przypadku przedsięwzięcia realizowanego w części na terenie zamkniętym dla całego przedsięwzięcia decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska.

7. W przypadku przedsięwzięcia realizowanego w części na obszarze morskim dla całego przedsięwzięcia decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Zgodnie z przepisami obowiązującymi po dniu 1 stycznia 2017 r. w sytuacji gdy wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach składany jest **przez gminę** właściwym do wydania takiej decyzji będzie **regionalny dyrektor ochrony środowiska**.

Dotyczy to nie tylko przedsięwzięć dla których wnioskodawcą jest gmina, ale też gdy jest to **podmiot od niej zależny** w rozumieniu art. 24m ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 i 1890).

Bardzo istotną częścią postępowania w sprawie OOS są formalne konsultacje organu odpowiedzialnego za jego przebieg (wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach) z właściwymi w danej sprawie organami ochrony środowiska i inspekcji sanitarnej. Organy te wyrażają swoje stanowiska na piśmie w formie postanowienia. Wydane postanowienia dotyczą obowiązku sporządzenia i zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko (grupa II i III), zakresu raportu (grupa I) w przypadku dobrowolnego zwrócenia się wnioskodawcy do właściwego organu o ustalenie zakresu, konieczności przeprowadzenia postępowania transgranicznego, uzgodnień wymaganych przed podjęciem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Drugim istotnym elementem postępowania w sprawie OOS jest udostępnianie informacji o środowisku oraz procedura z udziałem społeczeństwa (jeśli wymagane jest sporządzenie raportu OOS). Ważną rolę w tym kontekście odgrywa Biuletyn Informacji Publicznej oraz strona internetowa urzędu. Chodzi o wypełnienie odpowiednich wymagań zawartych w ustawie Poś, a dotyczących udostępniania informacji o środowisku (Tytuł I, Dział IV) i udziale społeczeństwa w postępowaniach w sprawie ochrony środowiska (Tytuł I, Dział V). Minimalne wymagania w tej dziedzinie polegają na:

- 1) podaniu do publicznej wiadomości (ogłoszenie informacji, w sposób zwyczajowo przyjęty, w siedzibie organu właściwego w sprawie oraz poprzez obwieszczenie w pobliżu miejsca planowanego przedsięwzięcia, a w sytuacji gdy siedziba właściwego organu mieści się na terenie innej gminy niż gmina właściwa miejscowo ze względu na przedmiot ogłoszenia – także przez ogłoszenie w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot ogłoszenia) informacji o zamieszczeniu w publicznie dostępnym wykazie danych o wniosku o wydanie decyzji oraz o możliwości składania uwag i wniosków oraz, - wskazaniu miejsca i 21-dniowego terminu składania uwag i wniosków, - możliwości przeprowadzenia rozprawy administracyjnej, otwartej dla społeczeństwa,
- 2) rozpatrzeniu zgłoszonych uwag i wniosków.

Warto pamiętać, iż w postępowaniu w sprawie OOS na prawach strony mogą wziąć udział tylko te organizacje ekologiczne, które złożyły uwagi lub wnioski w ramach tego postępowania oraz uzasadniły chęć uczestniczenia miejscem swojego działania. Organ administracji publicznej nie jest obowiązany do dodatkowego zawiadamiania tych organizacji w trybie przewidzianym przez Kpa w art. 31 § 4.

Natomiast każda organizacja, bez względu na swoje cele i miejsce działania, ma prawo składania uwag i wniosków w postępowaniu prowadzonym z udziałem społeczeństwa.

W Słowacji

Załącznik nr. 8 do ustawy nr. 24/2006 Coll z dnia 14 grudnia 2005 r. „Ocena oddziaływania na środowisko i zmiany niektórych ustaw” zawiera wykaz proponowanych działań podlegających ocenie oddziaływania na środowisko’

Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest: jest organ rządowy, który wykonuje obowiązki w zakresie oceny oddziaływania na środowisko i ma wiedzę, aby przejrzeć raport na temat działań związanych z oceną lub, jeśli to konieczne, są dostępne do niego; to jest Ministerstwo Środowiska Republiki Słowackiej (dalej „Ministerstwo”), Urząd Rejonowy w biurze powiatowego i okręgowego, chyba że ustawa określa inaczej,

Śladający petycję jest osobą fizyczną lub prawną, która jest zainteresowana realizacją proponowanej działalności lub jej zmianą wymagającą zezwolenia,

Procedura udzielania zezwoleń jest procedurą, w ramach której decyzja w sprawie wniosku o udzielenie zezwolenia jest podejmowana w związku z proponowaną działalnością lub jej zmianą zgodnie ze specjalnymi przepisami,

Decyzja wydana w ramach procedury udzielania zezwoleń jest zezwoleniem lub decyzją organu wydającego, który odmawia lub odmawia udzielenia zezwolenia,

Zezwolenie jest decyzją organu wydającego wydaną w procedurze udzielania zezwoleń, która upoważnia wnioskodawcę do przeprowadzenia proponowanej działalności lub do zmiany zatwierdzonej proponowanej działalności; jeżeli działalność lub proponowana zmiana jest przedmiotem wielu procedur wydawania zezwoleń, uznaje pozwoleniu wnioskodawcę do zrealizowania proponowanego działania lub zmianę proponowanego działania, decyzję wydaną w każdej z procedur wydawania zezwoleń.

Państwowa Agencja jest centralnym organem rządowym, w zakresie, w którym proponowane działanie lub jego zmiana należy; jeśli chodzi o ocenę wpływu dokumentu strategicznego o zasięgu krajowym, to organ ten składa wniosek dotyczący takiego dokumentu strategicznego do Rządu Republiki Słowackiej,

Organem wydającym jest gmina lub organ administracji rządowej odpowiedzialny za podejmowanie decyzji w sprawie procedury wydawania zezwoleń,

Organ zatwierdzający jest organem publicznym odpowiedzialnym za zatwierdzanie dokumentu strategicznego,

Podmiotem zamawiającym jest osoba, która zapewnia opracowanie dokumentu strategicznego,

Właściwy organ jest organem publicznym, którego wiążący osąd, umowy, opinii, decyzji lub zaświadczenie wydane przez przepisach szczególnych wydaje zezwolenia proponowanego działania, zmienia lub których ekspresja jest wymagane przed przyjęcia lub zatwierdzenia dokumentu strategicznego,

Zainteresowana gmina to gmina, w której planowana działalność lub zmiana ma zostać wdrożona lub których terytorium objęte jest proponowanym dokumentem strategicznym

lub na którego terytorium może mieć wpływ proponowane działanie, zmiany lub przyjęcie proponowanego dokumentu strategicznego

Społeczeństwo to jedna osoba fizyczna, osoba prawna lub większa liczba osób fizycznych lub prawnych, ich organizacja lub grupa,

Zainteresowana społeczność to społeczeństwo, które jest lub może być dotknięte skutkami środowiskowymi lub jest zainteresowane takim postępowaniem; organizacja pozarządowa promująca ochronę środowiska i spełniająca wymogi ustanowione w niniejszej ustawie ma interes w takim postępowaniu,

Organizacji pozarządowych promujących ochronę środowiska to stowarzyszenie obywatelskie, fundusz nieinwestycyjnych, organizacja non-profit świadcząca usługi publiczne z wyjątkiem jednego założonego przez państwowego lub fundametu w oparciu o cel stworzenia lub ochrony środowiska i ochrony wartości przyrodniczych.

Strona pochodzenia jest kraj, na którego terytorium proponuje się przyjąć dokument strategii i realizacji zaproponowanych działań lub zmian, które mogłyby mieć istotny niekorzystny wpływ transgraniczny,

Zainteresowana strona to państwo, na które może mieć wpływ znaczny niekorzystny wpływ na dokument strategiczny i proponowaną działalność lub jej zmianę poza granicami kraju.

Udział w ocenie wpływu dokumentów strategicznych maja:

Społeczeństwo, którego dotyczy kwestia oceny wpływu dokumentów strategicznych, jest zainteresowane lub prawdopodobnie zainteresowane przygotowaniem dokumentów strategicznych przed ich zatwierdzeniem.

Zainteresowana opinia publiczna w ocenie wpływu dokumentów strategicznych jest

- a) osoba powyżej 18 lat,
- b) podmiot prawny,
- c) inicjatywy obywatelskiej.

Inicjatywa obywatelska to osoba fizyczna starsza niż 18 lat, która podpisuje wspólne stanowisko w sprawie projektu dokumentu strategicznego. Inicjatywę obywatelską przedstawia dokument podpisujący zawierający imię, nazwisko, stały adres, rok urodzenia i podpis osób popierających wspólne stanowisko.

Przedstawicielem inicjatywy obywatelskiej upoważnionej do działania w jego imieniu i otrzymania dokumentu jest osoba fizyczna wymieniona jako pełnomocnik w dokumencie podpisu. W przypadku braku takich informacji lub niejasności osoba odpowiedzialna za inicjatywę obywatelską jest osobą fizyczną wymienioną na liście podpisu

Poszkodowany krąg odbiorców w ocenie wpływu dokumentów strategicznych ma prawo uczestniczyć w przygotowaniu i ocenie wpływu dokumentu strategicznego do czasu zatwierdzenia dokumentu strategicznego, w tym prawa do złożenia pisemnej opinii

zgodnie z art. 66, § 8 ust. 8, § 12 ust. 2, udział w konsultacjach i publicznych negocjacjach nad dokumentem strategicznym.

9.4. Procedura w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

Zgodnie z ustaleniami pomiędzy: Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju w Polsce, Generalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Polsce, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Republiki Słowackiej i Ministerstwem Środowiska Republiki Słowackiej strategiczna ocena oddziaływania na środowisko Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja 2014-2020 została przeprowadzona przez polskie Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju - Instytucję Zarządzającą Programem według przepisów prawa polskiego. Jednakże zakres udziału społeczeństwa został rozszerzony na etapie ustalania zakresu Prognozy, uwzględniając również wymogi przepisów prawnych Republiki Słowackiej. W związku z powyższym podstawą prawną opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko Programu jest ustawa z dnia 3 października 2008r. „O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko„, która zawiera transpozycję do prawodawstwa polskiego dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U.2017.0.1405)

Dział VI. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 104. Stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

1. W razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek:

- 1) realizacji planowanych przedsięwzięć objętych:
  - a) decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach,
  - b) decyzjami, o których mowa w **art. 72 tryb wydania decyzji o o środowiskowych uwarunkowaniach** ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18, jeżeli w ramach postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie była przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- 2) realizacji projektów polityk, strategii, planów lub programów, o których mowa w **art. 46 wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** lub **art. 47 dodatkowy wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**

- przeprowadza się postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

2. Postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się również na wniosek innego państwa, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie albo realizacja projektu dokumentu, o którym mowa w **art. 46 wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na**

środowisko lub art. 47 dodatkowy wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Art. 105. Postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko

Postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się także w przypadku, gdy możliwe oddziaływanie pochodzące spoza granic Rzeczypospolitej Polskiej mogłoby ujawnić się na jej terytorium.

Art. 106. Uchylenie, zmiana oraz stwierdzenie nieważności decyzji o znaczącym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

1. Przepisy niniejszego działu stosuje się odpowiednio w przypadku uchylecia, zmiany oraz stwierdzenia nieważności decyzji, o których mowa w **art. 104 stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko** ust. 1 pkt 1.
2. Przepisy niniejszego działu stosuje się odpowiednio w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętych dokumentów, o których mowa w **art. 104 stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko** ust. 1 pkt 2.
3. W przypadku postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko prowadzonego z udziałem państw niebędących państwami członkowskimi Unii Europejskiej przepisy niniejszego działu stosuje się, o ile wynika to z umowy międzynarodowej i o ile umowa ta nie przewiduje inaczej.

Art. 107. Postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko

Do postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko stosuje się przepisy art 16-20.

Rozdział 2. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku przedsięwzięć

Art. 108. Tryb wydania decyzji w przypadku stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

1. Organ administracji właściwy do wydania decyzji, o których mowa w **art. 104 stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko** ust. 1 pkt 1, przeprowadzający ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w przypadku stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko na skutek realizacji planowanego przedsięwzięcia:
  - 1) wydaje postanowienie o przeprowadzeniu postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, w którym ustala zakres dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia tego postępowania oraz obowiązek sporządzenia tej dokumentacji przez wnioskodawcę, w języku państwa, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie;
  - 2) niezwłocznie informuje Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia i przekazuje mu kartę informacyjną przedsięwzięcia;
  - 3) przekazuje Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska:

- a) wniosek o wydanie decyzji, o której mowa w **art. 104 stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko** ust. 1 pkt 1,
  - b) postanowienie, o którym mowa w **art. 63 obowiązek oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko** ust. 1, jeżeli zostało wydane, wraz z opiniami, o których mowa w **art. 64 obowiązek zasięgnięcia opinii** ust. 1,
  - c) raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.
2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wydaje się w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie decyzji, o których mowa w **art. 104 stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko** ust. 1 pkt 1.
3. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przysługuje zażalenie.
4. Przez dokumentację, o której mowa w ust. 1 pkt 1, rozumie się:

- 1) kartę informacyjną przedsięwzięcia;
- 2) wniosek o wydanie decyzji, o której mowa w **art. 104 stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko** ust. 1 pkt 1;
- 3) postanowienie, o którym mowa w **art. 63 obowiązek oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko** ust. 1, jeżeli zostało wydane, wraz z opiniami, o których mowa w **art. 64 obowiązek zasięgnięcia opinii** ust. 1;
- 4) część raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, która umożliwi państwu, na którego terytorium planowane przedsięwzięcie może oddziaływać, ocenę możliwego znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Art. 109. Powiadomienie innego państwa o możliwym transgranicznym oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko

1. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska po uzyskaniu informacji o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia niezwłocznie powiadamia o tym państwo, na którego terytorium przedsięwzięcie to może oddziaływać, informując o decyzji, która ma być dla tego przedsięwzięcia wydana, i o organie właściwym do jej wydania, oraz załączając kartę informacyjną przedsięwzięcia.
2. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w powiadomieniu o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko proponuje termin na odpowiedź, czy państwo, o którym mowa w ust. 1, jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.
3. Jeżeli państwo, o którym mowa w ust. 1, powiadomi, że jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska:
  - 1) w porozumieniu z organem administracji przeprowadzającym ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, uzgadnia z tym państwem terminy etapów postępowania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia możliwości udziału w postępowaniu właściwych organów oraz społeczeństwa tego państwa;
  - 2) przekazuje temu państwu:

- a) wniosek o wydanie decyzji, o której mowa w **art. 104 stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko** ust. 1 pkt 1,

- b) postanowienie, o którym mowa w **art. 63 obowiązek oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko** ust. 1, jeżeli zostało wydane, wraz z opiniami, o których mowa w **art. 64 obowiązek zasięgnięcia opinii** ust. 1,
- c) raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Art. 110. Konsultacje z państwem, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie

1. Organ administracji przeprowadzający ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko prowadzi, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, konsultacje z państwem, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie. Konsultacje dotyczą środków eliminowania lub ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko.
2. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może przejąć prowadzenie konsultacji, o których mowa w ust. 1, jeżeli uzna to za celowe ze względu na wagę lub złożoność sprawy.
3. W konsultacjach, o których mowa w ust. 1, uczestniczy Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, a w konsultacjach, o których mowa w ust. 2, organ administracji przeprowadzający ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Art. 111. Uwagi i wnioski dotyczące karty informacyjnej przedsięwzięcia

1. Uwagi i wnioski dotyczące karty informacyjnej przedsięwzięcia złożone przez państwo uczestniczące w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, rozpatruje się przy wydawaniu postanowień, o których mowa w **art. 63 obowiązek oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko** ust. 1 i **art. 69 złożenie karty informacyjnej wraz z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu** ust. 3.
2. Uwagi i wnioski złożone przez państwo uczestniczące w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, w tym wyniki konsultacji, o których mowa w **art. 110 konsultacje z państwem, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie**, rozpatruje się i uwzględnia przy wydawaniu decyzji.
3. Wydanie decyzji, o których mowa w **art. 104 stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko** ust. 1 pkt 1, nie powinno nastąpić przed zakończeniem postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Art. 112. Przekazanie decyzji państwu uczestniczącemu w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazuje, bez zbędnej zwłoki, państwu uczestniczącemu w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko decyzję, o której mowa w **art. 104 stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko** ust. 1 pkt 1, przetłumaczoną przez wnioskodawcę na język strony narażonej w części, która umożliwi drugiemu państwu zapoznanie się, w jaki sposób wyniki postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko zostały rozpatrzone i uwzględnione przy wydawaniu decyzji.

Rozdział 3. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów

Art. 113. Stwierdzenie możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko na skutek realizacji dokumentu

1. W przypadku stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko na skutek realizacji dokumentu, o którym mowa w **art. 46** *wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko* lub **art. 47** *dodatkowy wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko*, organ administracji opracowujący projekt tego dokumentu niezwłocznie informuje Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego dokumentu i przekazuje mu projekt dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
2. Projekt dokumentu oraz prognozę oddziaływania na środowisko, w części która umożliwi państwu, na którego terytorium realizacja projektu może oddziaływać, ocenę możliwego znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, sporządza się w języku tego państwa.
3. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska po uzyskaniu informacji o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko projektu dokumentu, o którym mowa w **art. 46** *wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko* lub **art. 47** *dodatkowy wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko*, niezwłocznie powiadamia o tym państwo, na którego terytorium realizacja projektu dokumentu może oddziaływać, załączając do powiadomienia projekt tego dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
4. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w powiadomieniu o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko proponuje termin na odpowiedź, czy państwo, o którym mowa w ust. 3, jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Art. 114. Uzgodnienie terminów etapów postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

Jeżeli państwo, o którym mowa w **art. 113** *stwierdzenie możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko na skutek realizacji dokumentu* ust. 3, powiadomi, że jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, w porozumieniu z organem administracji przeprowadzającym strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko, uzgadnia z tym państwem terminy etapów postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia możliwości udziału w postępowaniu właściwych organów oraz społeczeństwa tego państwa.

Art. 115. Konsultacje z państwem, na którego terytorium może oddziaływać realizacja projektu dokumentu

1. Organ administracji przeprowadzający strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko prowadzi, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, konsultacje z państwem, na którego terytorium może oddziaływać realizacja projektu dokumentu, o którym mowa w **art. 46 wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** lub **art. 47 dodatkowy wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**. Konsultacje dotyczą środków eliminowania lub ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko.
2. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może przejąć prowadzenie konsultacji, o których mowa w ust. 1, jeżeli uzna to za celowe ze względu na wagę lub złożoność sprawy.
3. W konsultacjach, o których mowa w ust. 1, uczestniczy Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, a w konsultacjach, o których mowa w ust. 2, organ administracji przeprowadzający strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko.

Art. 116. Przyjęcie dokumentu mogącego znacząco transgranicznie oddziaływać na środowisko

1. Wyniki konsultacji, o których mowa w **art. 115 konsultacje z państwem, na którego terytorium może oddziaływać realizacja projektu dokumentu**, rozpatruje się przed przyjęciem dokumentu, o którym mowa w **art. 46 wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** lub **art. 47 dodatkowy wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**.
2. Przyjęcie dokumentu, o którym mowa w **art. 46 wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** lub **art. 47 dodatkowy wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**, nie powinno nastąpić przed zakończeniem postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Art. 117. Przekazanie dokumentu państwu uczestniczącemu w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazuje państwu uczestniczącemu w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko dokument, o którym mowa w **art. 46 wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** lub **art. 47 dodatkowy wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**, wraz z podsumowaniem, o którym mowa w **art. 55 tryb przyjęcia i odmowy przyjęcia projektu dokumentu** ust. 3.

Rozdział 4. Postępowanie w przypadku oddziaływania pochodzącego z zagranicy

Art. 118. Przekazanie dokumentów zawierających informacje o przedsięwzięciach mogących oddziaływać na środowisko

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska po otrzymaniu dokumentów zawierających informacje o:

- 1) przedsięwzięciu podejmowanym poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego realizacja może oddziaływać na środowisko na jej terytorium,
- 2) projekcie dokumentu opracowywanym poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

którego skutki realizacji mogą oddziaływać na środowisko na jej terytorium - niezwłocznie przekazuje je regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska właściwemu ze względu na obszar możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Art. 119. Skutek stwierdzenia zasadności przystąpienia do postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

1. Po stwierdzeniu zasadności przystąpienia do postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko regionalny dyrektor ochrony środowiska niezwłocznie informuje o tym Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i po przystąpieniu do postępowania wyklada do wglądu w języku polskim dokumenty, o których mowa w **art. 118** *przekazanie dokumentów zawierających informacje o przedsięwzięciach mogących oddziaływać na środowisko*, w zakresie, w jakim jest to niezbędne do analizy oddziaływania przedsięwzięcia albo skutków realizacji dokumentu na środowisko. Przepisy działu III rozdziałów 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
2. Regionalny dyrektor ochrony środowiska przygotowuje i przedkłada Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska projekt stanowiska dotyczącego przedsięwzięcia albo projektu dokumentu, których realizacja może oddziaływać na środowisko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska powiadamia państwo podejmujące przedsięwzięcie albo opracowujące projekt dokumentu, których realizacja może oddziaływać na środowisko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o stanowisku dotyczącym odpowiednio tego przedsięwzięcia albo dokumentu.

Art. 120. Obowiązek powiadomienia o decyzji w sprawie przedsięwzięcia lub dokumentu mogącego oddziaływać na środowisko na terytorium RP

1. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, niezwłocznie po otrzymaniu od państwa podejmującego przedsięwzięcie albo opracowującego projekt dokumentu, których realizacja może oddziaływać na środowisko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, decyzji w sprawie tego przedsięwzięcia lub przyjętego już dokumentu, powiadamia o tym regionalnego dyrektora ochrony środowiska właściwego ze względu na obszar możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko.
2. Regionalny dyrektor ochrony środowiska podaje do publicznej wiadomości informację odpowiednio o decyzji albo dokumencie, o których mowa w ust. 1, i o możliwościach zapoznania się z ich treścią